

MARTİN LUTHER

**HRİSTİYAN'IN
ÖZGÜRLÜĞÜ**
1520

GDK

İçindekiler

ÖNSÖZ .....

GİRİŞ .....

**İÇSEL VE DIŞSAL ADAM OLARAK
İNSAN** .....

İÇSEL ADAM .....

İhtiyaç duyulan tek şey: Tanrı'nın sözü .....

Peki ya Kutsal Kitap? .....

İmanın Üç Yönlü Gücü .....

İki Kat Bereket: Kâhinlik ve Krallık .....

DIŞSAL ADAM .....

Bedeni Terbiye Etmek ve Komşuya

Hizmet .....

Bedeni Denetlemek .....

Komşuya Hizmet Etmek .....

SON BİR AÇIKLAMA .....

Önsöz

Herkes özgür olmak istiyor. Bazıları özgürlüğe kavuşmak için gece gündüz alın teriyle çalışırlar, bazıları ise özgürlük arayışı içinde savaşa girerler. Bazıları özgürlük adına aile bağlarını koparırlar, bazıları ise memleketini bırakıp dünyayı gezerler. Fakat özgürlüğün peşinden giden çoğu insan gerçek özgürlüğe asla kavuşmaz. Hatta özgürlüğün ne olduğunu öğrenmez bile. Yüreğın arzularına göre yaşayabilen bir insan özgür müdür? İstedığı yere gidebilen, istediğı her şeyi yapabilen bir insan özgür müdür? Her durumda iradesini yerine getirebilen kişi özgür müdür? Kimseye tabi olmayan bir diktatör acaba özgür müdür?

İnsan özgür olmak için yaratıldı. Günah araya girmeseydi hâlâ özgür olurdu. Yaratılış kitabının 3. bölümünden öğrendiğimiz gibi günah insanı Allah'tan ayırdı, özgürlüğünü bozdu. Adem ile Havva'nın günaha düşüşüyle bütün insanlık günahın kölesi oldu. Özgürlük kayboldu. Günahkâr insan Aden bahçesinden kovuldu. Artık oraya

dönemez, kendi çabalarıyla oraya giremez. Özgürlüğü ne kadar arasa da bulamaz. Tek çare, Allah'ın insana gelip özgürlüğü ona tekrar hediye etmesidir. Ne yazık ki çoğu insan bu çareden habersizdir, hatta kendi zavallı durumunun farkında bile değildir. Artık özgür olduğunu zannederek ya da kendi eylemleriyle özgürlüğe ulaşabileceğini hayal ederek Allah'ın İsa Mesih'te insanlara armağan ettiği özgürlüğü hor görür.

Elinizdeki bu küçük kitap, başlıktan belli olduğu gibi, Hristiyan'ın Özgürlüğünü anlatıyor. Martin Luther'in (1483-1546) en iyi tanınan eserlerinden bir tanesidir. Bu kitabı 1520 yılında yazan Luther, Katolik kilisesinde reformasyonu başlatan meşhur 95 maddelik tezini Wittenberg şatosu kilisesinin kapısına üç sene evvel çakmıştı. İnsanın Allah katında gereken doğruluğu kendi yaptıklarıyla asla kazanamayacağı, ancak İsa Mesih sayesinde iman aracılığıyla aklanıp kurtulacağı öğretisi hızla yayılmaktaydı. Hristiyan inancın özünde insanın dinsel çabalarının ve kendi yaptıklarının olmadığı, Mesih İsa'nın kusursuz yaşamının ve günahlarımızın kefaretilerini sağlayan ölümüyle dirilişinin olduğu Luther ve arkadaşları ta-

rafından kiliselerde açık ve net bir şekilde duyurulmaktaydı.

Elçi Pavlus'un Galatyalılar'a Mektubunda "Mesih bizi özgür olalım diye özgür kıldı" (Gal. 5:1) diye yazdığı gibi Luther'in Kutsal Kitap'ta yeniden keşfettiği Kurtuluş Müjdesi'ne odaklanan bu öğreti insanı özgür kılar, vicdan azabını tamamıyla siler. Bazıları ise bu yeni özgürlüğü çok yanlış algıladıkları için kendi benliğinin tutkularına göre istedikleri her şeyi yapabileceklerini düşünüyorlardı. Hristiyan inancını doğru bir şekilde bilmeyenlerin arasında bu düşünce hâlâ çok yaygındır. Elçi Pavlus'un bu yanlışlığa karşı yazdığı "Kardeşler, siz özgür olmaya çağrıldınız. Ancak özgürlük benlik için fırsat olmasın. Birbirinize sevgiyle hizmet edin." (Gal. 5:13) sözlerine katılarak Luther, bu kitapta Mesih sayesinde iman aracılığıyla özgür kılınmış bir insanın herkese hizmet etmekten oluşan yaşamını öğretiyor.

Martin Luther'in önce Latince sonra da Almanca olarak yazdığı bu kitap onun kendi döneminde yayılan 38 baskıyla en çok satan kitaplarından biri oldu. Elinizdeki bu Türk-

çe kitap Luther'in Latince yazısına dayanan İngilizce metninden çevrilmiştir. Bu kitabın neredeyse 500 senedir hiç eskimeden Hristiyan imanını ve Hristiyan yaşamını konusunda sayısız insanları aydınlattığı gibi Türkçe okurlara da faydalı ve bereketli olacağını ümit ediyoruz.

Peder Ville Typpö
İstanbul Luteryen Kilisesi

Giriş

Birçok kişi Hristiyan imanını kolay bir şey sanır, hatta bazıları onu erdemler arasına yerleştirir.¹ Böyle yaparlar, çünkü ne imanı deneyim etmişlerdir ne de onun büyük gücünü tatmışlardır. Kişi, sıkıntıların ve denenmelerin ortasında imanın sağladığı gücü deneyim etmelidir. Aksi takdirde iman hak-

---

¹ Luther, burada imanı umut ve sevgiyle birlikte ilahiyat erdemleri arasında gören Ortaçağdaki ilahî adetlere meydan okumaktadır. “Hristiyan’ın özgürlüğü” –kitabında göstermeye çalışacağı üzere, yalnızca iman yeterlidir; “tamamlanmak” için umuda ve sevgiye ihtiyacı yoktur. Luther için iman ya da güven (ayrıca bkz. 7. not) yaşamın tümü için temel bakış açısıdır. Yalnızca entelektüel bir onay değil, insanın tüm varlığının yönelimini gerektirir. Örneğin, ilk buyruğu ele alırken (“Allah’tan başka ilahın olmayacak”), Luther “Allah” veya “Tanrı” kavramının nasıl anlaşılması gerektiğini şöyle açıklar: “O, bütün iyiliği kendisinden beklediğimiz ve her sıkıntımızda sığındığımız Allah demektir. Dolayısıyla bir insanın Allah’ının olması, bütün yüreğiyle O’na güvenmesinden ve inanmasından başka bir şey değildir.” Martin Luther’in Uzun İlmihâli, s. 23 (On Emir) (2).

kında doğru şeyler yazmaları ya da yazılanları anlamaları mümkün olmaz. Ancak imanı çok az da olsa tatmış bir kimse iman hakkında asla yeterince yazamaz, konuşamaz, düşünemez ya da duyamaz. Mesih'in dediği gibi, iman "sonsuz yaşam için fişkıran bir pınardır" (Yuhanna 4:14).

Güçlü bir imanım olduğu konusunda asla övünemem ve elimdekilerin ne kadar kıt olduğunu iyi biliyorum. Bununla birlikte büyük ve çeşitli ayartılarla kuşatılmama rağmen, en azından bir damla olsun imana eriştiğimi düşünüyorum.² Gene de, iman

---

² Luther burada Allah ile ve kendi değersizlik duygusuyla gürleştiği manastır tecrübesinden söz ediyor olabilir. Daha sonra bu dönem hakkında şöyle demektedir: "Manastır kurallarına göre yaşamaya çalıştım; günahlarımdan pişmanlık duyar, onları itiraf ederek tek tek sayardım. İtirafımı sık sık tekrar ederdim ve gerekli olan tövbemi gayretle ederdim. Yine de vicdanım bana güvence vermezdi, fakat her zaman kuşkuluydum ve kendi kendime şöyle derdim: 'Bunu doğru yapamadın. Yeterince pişman değildin. İtirafına şu günahını dahil etmedin.'" "Galatyalılar'a Mektup Üzerine Yorumlar (Lectures on Galatians), 1535" [WA40(2):15, LW 27:13]. Luther'in tüm hayatı iman için mücadele etmekle geçmişti; iman yoluyla olan aklanmanın anlamını çıkardığı sonra da devam ediyordu.

konusunu kendi söylediklerini dahi anlamayan realistlerin ve kurnaz tartışmacıların³ geçmişte yaptıklarından daha zarif ve açık bir biçimde ele alacağımı umut ediyorum.

Sıradan okuyucuların (çünkü sadece onlara hizmet ediyorum) işini kolaylaştırmak adına, ruhun özgürlüğü ve tutsaklığı hakkında iki konuyu ele alacağım.

Hristiyan her şeyin efendisidir, kimsenin buyruğu altında değildir.⁴

Hristiyan her konuda bir hizmetkârdır, herkesin ihtiyaçlarıyla ilgilenir.

---

³ Luther, kendi çağdaşlarından birçok kişinin (bkz. Erasmus'un *Akılsızlığa Övgü*) teolojik öğretilerin ilgisiz sorunlarla uğraştığına ve gerçekte önemli olanı ihmal ettiğine ilişkin şikayetini aksetmektedir.

⁴ Harold Grimm [*LW* 31:344] Latince nulli subiectus ifadesini "hiçbir şeye bağlı olmayan" şeklinde çevirir. Ancak bu çeviri Luther'in tüm ilişkilerin (para, mülk ve yiyecek gibi cansız şeyler dahil) Hristiyan özgürlüğü tarafından kuşatıldığı düşüncesini yansıtmaktan uzaktır.

Bu iki sav birbiriyle çelişkili görünmektedir; ne var ki, eğer bir uzlaşma içine girerlerse, amaçlarımıza iyi hizmet ederler. Her iki önerme de Elçi Pavlus'a aittir. 1.Korintliler 9:19'da şöyle yazar: "Ben özgürüm, kimse'nin kölesi değilim. Ama daha çok kişi kazanayım diye herkesin kölesi oldum." Ve Romalılar 13:8'de şunu öne sürer: "Birbirinizi sevmekten başka hiç kimseye bir şey borçlu olmayın." Başkalarıyla ilgilenmek ve sevdiğine hizmet etmek sevginin öz doğasıdır. Mesih'in tutumu da böyledir. "Kadıncı doğan, Yasa altında doğan" (Galatyalılar 4:4) her şeyin Rab'bi olmasına rağmen, aynı zamanda hem özgür bir adamdı hem de köleydi; "Allah özüne sahip" ve "kul özüne sahipti" (Filipililer 2:6-7).

İçsel ve Dışsal Adam olarak İnsan

İÇSEL ADAM

Bunu daha anlaşılır biçimde açıklayabilmek için, bizi en nihayetinde konuya yöneltecek bir örnek ile başlayalım. Her insanda biri ruhsal, diğeri ise bedensel iki tabiat mevcuttur. Ruhsal tabiat ya da ruhtan söz ettiğimizde, “içsel” ya da “yeni” adamı kastediyoruz.⁵ Bedensel tabiat ya da et ve kandan söz ettiğimizde ise, “cismani”, “dış” ya da “eski” adamı kastediyoruz. Pavlus 2.Korintliler 4:16’da şöyle yazar: “Her ne

---

⁵ Luther’in “ruh” ya da “can” kavramlarını kullanma biçimini diğeri görüşlerle karıştırmamaya dikkat etmek gerekir. Luther ruhsal tabiatı ya da ruhu bedenden bağımsız bir yapı, veya bazen görüldüğü gibi, ilahi bir unsur olarak görmüyordu. Luther, insanın günaha düşüşü hakkında kapsamlı bir görüşe sahipti: beden, akıl ve ruh Yaratıcı’ya karşı tam bir isyan içindedir. İçsel tabiat değiştirilme kapasitesine sahiptir, ama kendi içinde ilahi ya da doğru değildir.

kadar dış varlığımız harap oluyorsa da, iç varlığımız günden güne yenileniyor.” Bu iki tabiat arasındaki farkı belirttikten sonra, bunların birbiriyle çatışma içinde olması hiç şaşırtıcı değildir. Kutsal Kitap’ın açıkladığı gibi, bu iki tabiat aynı beden içinde kavga eden iki ayrı kişi gibi birbirleriyle sürekli çekişme halindedir. Pavlus’un Galatyalılar’a 5:17’de anlatmak istediği budur: “Çünkü benlik Ruh’a, Ruh da benliğe aykırı olanı arzular.”

Şimdi içimizdeki doğru, özgür ve gerçek Hristiyan’a, yani ruhsal, yeni ve içsel adama bakarak başlayalım ve dönüşümün nasıl gerçekleştiğini inceleyelim. Dışsal hiçbir şeyin Hristiyan’ın doğruluğunu ya da özgürlüğünü üretemeyeceği aşikardır. Aynı şekilde günahkârlık ya da kölelik de hiçbir dışsal şeyin ürünü değildir. Bu basit bir önerme ile ispatlanabilir. Eğer beden sağlıklı yerindeyse, serbest ve etkin olarak yiyip içiyorsa ve dilediğini yapıyorsa, bunun insan ruhuna faydası nedir? Kötülüğün en tanrısız köleleri bile bu tür zevklerin tadını çıkardığı zaman durum bu değil midir? Diğer taraftan kötü sağlık, tutsaklık, açlık, susuzluk ya da dışsal bir başka felaket nasıl

insan ruhuna zarar verebilir? Allah'a en yakın insanlar ve en temiz vicdanlılar bile bu tür sıkıntılarla sarsılmaktadır. Bunların hiçbirisi ruhun özgürlüğüne ya da köleliğine etki etmez. Bu nedenle, bedenın bir kutsal cübbe giymesi, kutsal yerleri ziyaret etmesi, dini vecibeleri yerine getirmesi, dua etmesi, oruç tutması, belli yiyeceklerden kaçınması ruha yardım etmez.⁶ Ruh, bedenle bağlantılı hiçbir işten yardım alamaz. Bu türden etkinlikler ruhu özgürlüğe ve doğruluğa götürmez. Bahsi geçen işler her türden kötü insanlar tarafından yapılabilir ve ortaya çıkacağı tek şey ikiyüzlülük olur. Elbette bunun tersi de doğrudur. Eğer beden laik ya gündelik elbiseler giyer, sıradan yerlerde yaşar, herkes gibi yer, içer, sesli olmayan bir biçimde dua eder ve yukarıda ikiyüzlü-

---

⁶ Günümüz okuyucusu için Ortaçağ insanların kurtuluşlarını güvenceye almak için gösterdikleri çabayı takdir etmek zordur. Örneğin, Reform'un gerçekleşmesinden önce, Luther'in memleketi olan Wittenberg'deki Kale Kilisesi (Castle Church) kutsal eşyalarkoleksiyonu ile meşhurdu. Bu eşyalar arasında Bakire Meryem'in sütü ve bebek İsa'nın beşiğinden tahta olduğuna inanılan acayip nesnelere bile vardı. Wittenberg'i ziyaret edip bu eşyaları görenlerin (ve uygun bir katkıda bulunanların) Araf'ta geçirecekleri zamanın kısalacağına inanılırdı.

lerin yaptığını söylediğimiz işleri yapmazsa, ruh bir zarar görmez.

Dahası, tefekkür ve derin düşünme gibi ruhun yapabileceği her türlü işi reddetmek çözüm değildir. Bu hiçbir sonuç vermez. Tek ama yalnızca tek bir şey insanı Hristiyan yaşamına, doğruluğa ve özgürlüğe götürebilir. Bu da Allah'ın Sözü, yani Mesih'in Müjdesi'dir. İsa'nın Yuhanna 8:36'ta söylediği gibi "Oğul sizi özgür kılsa, gerçekten özgür olursunuz." Ayrıca Matta 4:4'te şöyle söylemektedir: "İnsan yalnız ekmekle yaşamaz, Allah'ın ağzından çıkan her sözle yaşar."⁷

İhtiyaç duyulan tek şey: Tanrı'nın sözü

---

⁷ Luther'e göre Allah'ın sözü sadece Kutsal Kitap'tan ibaret değildir. Aynı zamanda sadece bir bilgi kaynağı olmaktan çok daha fazlasıdır. Allah'ın Sözü'nü Yaratılış 1. bölümde Allah'ın konuşmasıyla dünyanın var olmasına benzer biçimde kudretli ve yaratıcı olarak görmektedir. En nihayetinde söz ile, Mesih'i (Tanrı'nın / Allah'ın Sözü olarak bilinir) ve dinleyenlerde iman yaratacak biçimde Mesih'in ölümünün ve dirilişinin vaaz edilmesini kasteder.

O zaman şunu açık ve kesin olarak vurgulayalım ki, ruhun yalnızca tek bir şeye ihtiyacı vardır: Allah'ın sözüne. Bu eksik olduğu zaman, ruh temel teşkil eden biricik şeyden mahrum kalacaktır. Allah'ın sözüne sahip olmak ruhu zengin kılar; ruhun başka neye ihtiyacı olabilir ki? Allah'ın sözü yaşam, gerçek, ışık, esenlik, doğruluk, kurtuluş, sevinç, özgürlük, hikmet, güç, lütf, yücelik ve hayal edebileceğiniz başka her bereketin kaynağıdır. İşte bu nedenle Mezmur 119'da ve Kutsal Kitap'ın diğer pek çok yerinde Allah sözüne karşı derin bir özlem ve iç çekiş vardır. Bu durum ayrıca Allah'ın sözünün işitilmediği ruhsal kıtlıktan daha büyük felaket olmadığını söylemektedir (örneğin bkz. Amos 8:11). Bununla birlikte, Allah'ın sözünü göndermesinden daha büyük bir merhamet yoktur. Mezmur 107:20'de söylediği gibi "Sözünü gönderip iyileştirdi onları, Kurtardı ölüm çukurundan." Bu nedenle Mesih, sözün hizmetini yapmak için dünyaya gelmiştir. Benzer biçimde bütün elçiler, episkoposlar ve rahipler de Allah'ın sözüne hizmet etmek için çağırılmış ve atanmışlardır.

“Allah’ın sözü nedir, nasıl kullanılmalıdır, zira Allah’ın söylediği pek çok söz var?” diye sorabilirsiniz. Bu soruya Pavlus’un Romalılar’a mektubunun 1. bölümünde söylediklerin-den yola çıkarak cevap veririm. Söz, Allah’ın beden almış, ölmüş, ölümden dirilmiş ve bizi kutsal kılan Kutsal Ruh aracılığıyla yüceltilmiş Oğlu’yla ilgili Müjde’dir. Mesih’i vaaz etmek, ruhu beslemek, onu doğru kılmak, özgürleştirmek ve kurtarmak anlamına gelir – öğüt imanla kabul edilirse eğer. Zira Allah’ın sözünün kurtaran ve yararlı etkisi yalnızca iman etmekle ortaya çıkar. Elçi Pavlus Romalılar 10:9’da şöyle yazmaktadır: “İsa’nın Rab olduğunu ağızla açıkça söyler ve Allah’ın O’nu ölümden dirilttiğine yürekten iman edersen, kurtulacaksın.” Pavlus ayrıca Romalılar 10:4’te şöyle der: “Oysa her iman edenin aklanması için Mesih, Kutsal Yasa’nın sonudur.” Gene Romalılar 1:17’de şu ilkeyi beyan eder: “İmanla aklanan yaşayacaktır.” Allah’ın sözü herhangi bir iş yoluyla kabul edilmez ya da onurlandırılmaz; yalnızca iman yoluyla benimsenmelidir. Böyle olunca insan ruhunun yaşam ve doğruluk için yalnızca Allah’ın sözüne ihtiyaç duyduğu açıktır; insan ruhu yalnızca imanla

aklanır, işlerle değil. Eğer ruh başka bir yolla aklanabilseydi, Allah'ın sözüne ve dolayısıyla imana ihtiyaç kalmazdı. İmanın işlerle bir arada var olamayacağını altı çizilmelidir.⁸ Demek ki, eğer hem imana tutunur hem de nitelikleri ne olursa olsun işlerle aklandığınızı iddia ederseniz, hedefi iskalarsınız. Böyle yapmak “iki taraf arasında dalgalanmaya” (1.Krallar 18:21) ya da Baal'a tapınıp öpücük yollamaya (Eyüp 31:27-28) benzer ki, Eyüp'ün dediği gibi yargılanacak bir suç olur. Bu nedenle gü-

---

⁸ Luther bu görüşüyle tüm Ortaçağ adetlerinin aksi yönde yürümektedir. Ortaçağ'ın sonlarında kurtuluş hakkında temel olarak iki seçenek vardı: Thomas Aquinas ile Ockham'lı William'ın öğretileri. Basitçe tanımlarsak, Aquinas Allah'ın sağladığı iman armağanının sevgi dolu işlerle tamamlanması gerektiğini öğretiyordu. Allah'ın lütfu bu işleri mümkün kılıyordu, ancak insan iradesinin işleri ortaya koyulmasında lütufla işbirliği yapması gerekirdi. En nihayetinde, sevgiyle içi doldurulana dek iman “boştu.” Ockham ise kurtuluş sürecinde insan katkısına daha büyük bir vurgu yapmıştır. En başta lütfu hak kazanmak için “içimizde olanı yapmak zorunda” olduğumuzu (facere quod in se est) söyler. Dahası, aklanmak için gerekli olan işleri yapmak için özgür iradelerimiz lütufla işbirliği yapması gerekir. Aksi takdirde Luther, yalnızca imanın bizi Allah'ın önünde akladığını öğretmektedir.

venmeye⁹ başladığınız zaman, içinizdeki her şeyin tümüyle ayıplı, günahkâr ve mahkûm edilmeye layık olduğunu keşfedersiniz, tıpkı Pavlus’un Romalılar 3:23’te söylediği gibi “herkes günah işledi ve Allah’ın yüceliğinden yoksun kaldı.”¹⁰ Ayrıca Romalılar 3:10-12’de şunu beyan eder: “Doğru kimse yok, tek kişi bile yok ... Hepsi saptı, tümü yararsız oldu.” Bunu kavradığınız zaman, sizin için ölen ve dirilen Mesih’in gerekliliğini anlarsınız. O’na iman ederek yeni bir insan haline gelirsiniz; günahları bağışlanmış, bir başkasının, yani Mesih’in erdemleri sayesinde aklanmış biri olursunuz.

---

⁹ Latince *credere* sözcüğünün çevirisi. “İman etmek” ya da “güvenmek” olarak çevrilebilir. Her iki çeviri de metnin bağlamına göre kitap boyunca kullanılmaktadır. Luther imanı sadece aklın bir eylemi olarak görmüyordu. İman yürek de dahil olmak üzere insanın tüm varlığını kuşatıyordu. Bu nedenle, “güven” sözcüğü aklın yanı sıra diğer melekeleri de içerdiğinden “iman” sözcüğüne kıyasla daha sık tercih edilir.

¹⁰ Bu ince nokta kolayca yanlış anlaşılır. Luther kendimizi tüketmemiz ve sonra çaresizlikten Allah’a bakmamız gerektiğini söylemez. Bunun yerine, Allah’ın lütfunun ortaya çıkmasıyla bu armağanı asla hak etmediğimizi anlarız.

Bu imanın yalnızca içsel adamda hüküm sürmesi mümkündür, tıpkı Pavlus'un Romalılar 10:10'da dediği gibi: "insan yürekte iman ederek aklanır." Yalnızca imanla aklandığımızı göre, içsel adamın hiçbir dışsal işlerle ya da eylemlerle aklanamayacağı, özgür olamayacağı ya da kurtulamayacağı açıktır. Bu tür işlerin, her ne olursa olsun, içsel adamla bir ilgisi yoktur. Bu nedenle, bir kişi yalnızca yüreğinin tanrısızlığı ve imansızlığı yüzünden günahın kölesi haline gelir; herhangi dışsal bir eylem ya da günahlı davranış insanı bu duruma düşürmez. Böylece her Hristiyan'ın temel hedefi iyi işlere bel bağlamayı bırakarak yalnızca imanla kurtulduğumuz inancında güçlenmek olmalıdır. Bu iman aracılığıyla Hristiyanlar işlerle ilgili bilgilerde değil, ama Mesih İsa bilgisinde, O'nun ölümünün ve dirilişinin anlamı konusunda ileri gitmelidir. Petrus'un birinci mektubunun beşinci bölümünde öğrettiği şey budur (1.Petrus 5:10). Hiçbir iş bir insanı Hristiyan yapmaz. Bu yüzden Yahudiler, Yuhanna 6:28'de Allah'ın istediği işleri yapmak için ne yapmaları gerektiğini sorduklarında, İsa onların pek çok dinsel işini görmezden gelerek yal-

nızca tek bir işe işaret etti: “Allah’ın işi O’nun gönderdiği kişiye iman etmenizdir” (Yuhanna 6:29). “Çünkü Baba Allah O’na bu onayı vermiştir” (Yuhanna 6:27).

Bu nedenle Mesih’e duyulan gerçek iman bir insanı bütün kötülüklerden tam kurtuluş ve özgürlüğe götüren eşi bulunmaz bir hazinedir, tıpkı İsa’nın Markos 16:16’da söylediği gibi: “İman edip vaftiz olan kurtulacak, iman etmeyen ise hüküm giyecek.” Yeşaya Peygamber bunu önceden görerek bildirmişti: “RAB ülke üzerine küçük ve yakıcı bir söz bildirecek ve ülke doğrulukla taşacak”¹¹ (Yeşaya 10:22). Sanki Yeşaya şunu demek istemiştir: “iman küçük olsa da, Kutsal Yasa’nın kusursuzca yerine getirilmesi anlamına geldiğinden, imanlılar eksiksiz bir doğrulukla dolacaklar, öyle ki doğru olmak için başka bir şeye ihtiyaçları kalmayacak.” Ya da Pavlus’un Romalılar

---

¹¹ Luther’in bu ayette hangi Kutsal Kitap çevirisini kullandığı belirgin değildir. Vulgata’da (Kutsal Kitap’ın Ortaçağ’da kullanılan Latince çevirisi) farklı bir çeviri görülmektedir. TTK’de ayet şöyle geçer: “halkın denizin kumu kadar çok olsa da, ancak pek azı dönecek. Tümüyle adil bir yıkım kararlaştırıldı.”

10:10’da söylediği gibi: “Çünkü insan yürekten iman ederek aklanır.”

Peki ya Kutsal Kitap?

Kutsal Kitap birçok eylem, yasa ve dinsel törenler buyuruyormuş gibi görünürken, Kutsal Yasa’ya dayalı işler olmaksızın yalnızca iman etmenin insanı nasıl aklayabildiğini ve bunca bereketi nasıl bahşedebildiğini merak edebilirsiniz.¹² Bu soruyu ben şöyle cevaplıyorum. İlk olarak yukarıda söylediklerimizi, yani Kutsal Yasa’ya dayalı işler olmadan yalnızca imanla aklandığımızı, özgür kıldığımızı ve kurtulduğumuzu hatırlamak hayati önemdedir. Kutsal Yazılar’ın, Kelam’ın, tamamının Allah’ın buyrukları ve Allah’ın vaatleri olarak iki

---

¹² Burada Luther yorum bilimini ya da Kutsal Kitap’ı yorumlama üslubunu ortaya koyar. Luther ne Kutsal Kitap’ın her sözcüğünü eşit değerde sayan bir aşırı tutucudur ne de onu insan edebiyatının ortaya koyduğu büyük bir eser olarak görür. Kutsal Kitap’ın insan eliyle yazılmış ve Allah’ın bize iki temel yolla konuştuğu ilahi bir kitap olduğuna inanır: Yasa’nın sesi (bizden talep eder) ve Müjde’nin sesi (bizi teselli eder ve özgür kılar).

kısmı ayrıldığını belirtmeliyiz. Buyruklar neyin iyi olduğunu öğretir; ne var ki öğretilen iyilik icra edilmez. Buyruklar ne yapmamız gerektiğini gösterir, ancak bunları yapacak gücü sağlamaz. Bu yüzden buyruklar kendimizi nasıl tanıyacağımızı öğretirler. Buyruklar yoluyla iyi olanı yapmakta yetersiz olduğumuzu görürüz ve kendi gücümüzden umudu keseriz. İşte bu nedenle onlara Eski Antlaşma denir ve eski antlaşmaya aittirler.¹³ Örneğin “Göz dikmeyeceksin” buyruğu hepimizin günahkâr olduğunu kanıtlayan bir hükümdür. Çünkü ne kadar uğraşırsak uğraşalım, hiçbirimiz başkasının

---

¹³ Okuyucunun burada dikkatli olması gerekir. Luther, Eski Antlaşma’nın buyruklardan oluştuğunu, ancak Yeni Antlaşma’nın sadece Allah’ın vaatlerini içerdiğini söylemez. Bu bağlamda Luther, “eski antlaşma” ifadesini Kutsal Kitap’ın okuyucuya bir şey yapmasını buyuran herhangi bir parçası anlamında kullanır. Tersine, “yeni antlaşma” ifadesi ile Allah’ın vaatlerini içeren herhangi bir metni kasteder. Sonuçta, Kutsal Kitap’ın Yeni Antlaşma bölümünde “eski antlaşma” bulunabilir (örneğin, İsa’nın Matta 5:48’deki “Göksel Babanız yetkin olduğu gibi, siz de yetkin olun” buyruğu). Benzer şekilde Eski Antlaşma içerisinde “yeni antlaşma” bulunabilir (örneğin, Mezmur 23:1’deki “Rab çobanımdır, eksikğim olmaz” ayeti).

malına göz dikmekten kaçınamayız. Göz dikmekle ilgili buyruğu yerine getirmek için, kendi yeteneklerimizden umudu kesmeli ve kendimizde bulamadığımız gücü başka yerde aramalıyız. Peygamber Hoşea'nın söylediği gibi “Ey İsrail, bana, yardımcına karşı çıkman yıkıma uğrattırıyor seni”(Hoşea 13:9). Ve buyruklardan bir tanesi karşısında durumumuz neyse, diğer buyruklar karşısında da aynıdır. Çünkü herhangi bir buyruğu yerine getirmemiz mümkün değildir.

Öyleyse, buyruklar yoluyla güçsüzlüğümüzü görüp Kutsal Yasa'yı nasıl yerine getireceğimiz (ki en küçük ayrıntısına kadar yerine getirilmelidir, aksi takdirde insan umutsuzca mahkûm olacaktır) konusunda endişelendiğimiz zaman alçalır, kendi gözümüzde bir hiç oluruz. Çünkü artık içimizde kurtulabileceğimiz ya da aklanabileceğimiz hiçbir şey olmadığını anlarız. İşte tam bu noktada Kutsal Yazılar'ın ikinci kısmı, yani Allah'ın vaatleri yardımımıza koşar. Bunlar Allah'ın yüceliğini beyan ederek şöyle derler: “Eğer Kutsal Yasa'yı yerine getirmek ve yasanın emrettiği gibi göz dikmemek istiyorsan, o zaman gel, lütuf, doğruluk,

esenlik, özgürlük ve başka her nimetin vaat edildiği Mesih'e iman et. İman edersen, bu bereketlere kavuşacaksın, ama iman etmezsen, bunları elde edemeyeceksin." Kutsal Yasa'ya dayanan ve sayıca pek çok olduğu halde yararsız olan işler yoluyla elde edilmesi imkânsız olan şey, şimdi iman yoluyla kolayca ve çabucak ele geçiyor. Baba Allah her şeyi imana bağımlı kılmıştır, öyle ki iman edenler her şeye sahipken, imansız olanlar her şeyden mahrum kalırlar. Pavlus Romalılar 11:32'de şöyle der: "Çünkü Allah, merhametini herkese göstermek için herkesi sözdinlemeziğin tutsağı kıldı." Allah'ın vaatleri buyrukların taleplerini yerine getirir; öyle ki her şey, yani hem buyrukların verilmesi hem de onların yerine getirilmesi yalnızca Allah'a mahsus olsun.¹⁴ Yalnızca Allah buyruk verir ve yalnızca Allah yerine getirir. Bu nedenle Allah'ın vaatleri

---

¹⁴ Burada Augustinus'un İtirafı (Augustine's Confessions) adlı eserine gönderme vardır. Augustinus şöyle yazmıştır: "Senin yüce merhametinden başka hiçbir umudum yok. Buyurduğunu bahset, isteğini buyur." (Bkz. Philip Burton: Augustine, Confessions. New York: Knopf 2001.)

yeni antlaşmaya aittir ve gerçekte onlar Yeni Antlaşma'dır.¹⁵

İmanın Üç Yönlü Gücü

A. İman Kutsal Yasa'dan Bizi Özgür Kılar. Allah'ın bu vaatleri kutsal, gerçek, doğru, esenlik ve iyilik dolu sözler olduğundan, bunlara sağlam bir imanla tutunan insan ruhu bu vaatlerle birleşmekle kalmaz, ayrıca onlar tarafından tamamen özümseir. İnsanın ruhu vaatlerin gücüne ortak olur; vaatler onu doyurur ve coşturuyor. Eğer Mesih'in bir dokunuşu şifa getiriyorsa, bu en yumuşak ruhsal dokunuş ve sözün özümseilmesi insan ruhuna daha ne kadar çok söze ait her şeyi bahşedecektir. İnsan ruhunun, işler olmaksızın yalnızca imanla Allah'ın sözü tarafından aklanmasının ve kutsanmasının yolu budur. Bu söz insanı doğru, huzurlu ve özgür kılar. Sözü kabul eden insan her bereketle dolar ve Allah'ın çocuğu haline gelir. Yuhanna 1:12'de yazılı olduğu gibi: "Kendisini kabul edip adına

---

¹⁵ Bkz. 13. not

iman edenlerin hepsine Allah'ın çocukları olma hakkını verdi.”

Böylece imanın büyük gücünün kaynağını fark ettiğimizde, neden iyi bir işin ya da bütün işlerin imana denk olmadığını anlamak kolay olacaktır. Yapılan iyi bir iş Allah'ın sözüne bağımlı olamaz ya da ruhun içine serpilemez. Gördüğümüz gibi, ruhun içinde yalnızca iman vardır ve Allah'ın sözü orada hüküm sürer. Zira ısıtılan demir alevlerle birleştiğinde nasıl ateş gibi akkor oluyorsa, söz de aynı biçimde kendi niteliklerini ruha aktarır. Sonuçta bir Hristiyan gereken her şeye iman aracılığıyla sahiptir ve aklanmak için işler yapmaya ihtiyacı yoktur. Ve eğer işler yapmaya ihtiyacımız yoksa, Kutsal Yasa'ya da ihtiyacımız yoktur. Aslında eğer Kutsal Yasa'ya ihtiyacımız yoksa, Kutsal Yasa'dan özgürüz demektir. 1.Timoteos 1:9'da yazıldığı gibi, “Yasa doğrular için değildir.” Hristiyan'ın özgürlüğü budur; özünde imanımız vardır. Bu özgürlük bizi tembel ve kötü hayatlar sürdürmeye yöneltmez, ama doğruluk ve kurtuluş açısından Kutsal Yasa'yı ve işleri gereksiz kılar.

B. İman Allah'ı Onurlandırır. Bu, Yasa'dan özgürlük, imanın ilk sonucuydu. Şimdi ikinciye bakalım. İman şu şekilde işler: iman yoluyla güven duyulan kişi en yüksek hürmetle onurlandırılır. Durum mutlaka böyledir, çünkü iman edilen kişinin güvene lâyık ve saygıyı hak eden biri olduğu böylece doğrulanmaktadır. İman ettiğimiz kişinin doğruluğuna ve hakikatine olan saygımızın eşi benzeri yoktur ve ona güvendiğimiz zaman onu onurlandırmış oluruz. Bir kişiye doğruluk, hakikat ve kusursuz iyilikten daha yüce bir şey atfedebilir miyiz? Bunun tersine, bir kişiye onu yalancı, kötü ve güvenilmez saymaktan daha büyük bir hürmetsizlik yapabilir miyiz? Ona güvenmediğimiz zaman yaptığımız tam olarak budur. O nedenle Allah'ın vaatlerine sıkı sıkıya güvendiğimizde, O'nun hakiki ve doğru olduğunu kabul ederiz. Allah hakkında bundan daha güzel bir şey söylenebilir. Allah'a hakikat, doğruluk ve güven duyulan biri için söylenebilecek nitelikleri atfetmek en yüksek tapınma biçimidir. Böyle yaptığımızda, ruhumuz Allah'ın iradesine boyun eğer. Ruhumuz Allah'ın adını kutsal sayar ve kendini sevinçle Allah'ın takdirine bırakır. Ruhumuz Allah'ın vaatlerine güve-

nir, onlardan kuşkulalmaz; doğru, adil ve hikmetli olan Allah'ın her şeyi güzel yapacağına güvenir.

Böyle bir tutum sergileyen insan imanı yoluyla her durumda Allah'a itaatkâr olmaz mı? Böyle bir itaat sayesinde hangi buyruk tam olarak yerine getirilmez? Her durumda itaat etmenin dışında buyrukların yerine getirilmesinin bir yolu var mı? Ne var ki, bu tür bir itaat işlerle değil, yalnızca imanla gerçekleşir. Bunun tersine, Allah'ın vaatlerine güven duymamaktan daha büyük bir hakaret ve isyan var mıdır? Bu Allah'ı yalancı duruma düşürmek ya da O'nun hakikat olduğundan şüphe duymak değil midir? Ya da başka türlü ifade edersek, bir yandan Allah'a sahtekârlık ve kibirlilik atfederken diğer yandan kişinin kendi kendisini yüceltmesi değil midir? Böyle yapan kişi Allah'ı inkâr ederek kendi benliğini bir put olarak yükseltmiyor mu? Böyle bir kötülük içerisinde yapılan iyi işler için ne söylenebilir? Hatta bu işleri melekler ya da bizzat İsa'nın elçileri bile yapsa durum değişir mi? Allah haklı olarak günahın kökünün öfke ya da şehvet değil, imansızlık olduğunu görmektedir. Hayır işlerinde ve faziletli davra-

nışlarda bulunarak -ki bunlar insani erdemler olarak Kutsal Yasa'nın gereklilikleridir-Kutsal Yasa'yı yerine getirdiklerini sananlar kurtulmayabilirler. Zira böylelerinin işleri ne yazık ki, imansızlık günahı altında kalmıştır ve bu nedenle tövbe etmeleri gerekir, yoksa adaletin gereği mahkûm olacaklardır.

Ne var ki Allah, kendisini güvenilir saydığımızı ve imanımız yoluyla lâıyk olduğu onuru O'na verdiğimizi gördüğünde, karşılığında bizi onurlandırarak imanımız sayesinde bizi doğru ve haklı sayacaktır. İman, Allah'ın hakkını Allah'a vermek suretiyle hakikat ve doğrulukla sonuçlanır. Bu nedenle Allah, doğruluğumuzu göklere çıkarır. Allah'ın doğru ve adil olması doğru ve adil bir şeydir ve Allah'ın bu niteliklere sahip olduğunu beyan etmek doğru ve adil olmakla eşittir. Allah'ın 1. Samuel 2:30'da bildirdiği üzere "Beni onurlandıranı ben de onurlandırırım. Ama beni saymayan küçük düşürülecek." Ve Romalılar 4:3'te Pavlus şöyle ifade eder: "İbrahim Allah'a iman etti, böylece aklanmış sayıldı." Çünkü İbrahim iman yoluyla Allah'a yücelik verdi. Aynı

şekilde Allah'a güvendiğimiz zaman biz de iman yoluyla aklanmış sayılacağız.

C. İman İnsan Ruhunu Mesih'le Birleştirir. İmanın üçüncü eşsiz yararı, gelin ve damadın birleşmesine benzer şekilde ruhu Mesih'le birleştirmesidir. Bu kutsal ant¹⁶ yoluyla, Elçi Pavlus'un öğrettiği gibi Mesih ve insan ruhu tek beden haline gelir. Ve eğer tek bir beden haline geliyorlarsa, ikisi arasında gerçek bir evlilik var demektir; aslında evliliklerin en mükemmelidir, çünkü insanlar arasında yapılan evlilikler esasında bu gerçek birlikteliğin yalnızca bir gölgesidir. Mesih ve insan ruhu, evlilikleri gereği her şeyde ortaktır. Bu nedenle Mesih'e güvenen insan O'nunla övünebilir ve sevinebilir, zira O'na ait olanları kendisinin sayar. Ve aynı şekilde insanın sahip olduklarını Mesih kendisine ait sayar.

Bu değiş tokuşa daha ayrıntılı bakalım ve böylece onun paha biçilmez bereketlerini görelim. Mesih lütuf, yaşam ve kurtuluş ile

---

¹⁶ Latince sözcük *sacramento*. Efesliler 5:32'in ima ettiği gibi, bu sözcük "gizem" veya "sır" olarak da çevrilebilir.

dopdoluyken insanın ruhu günahlar, ölüm ve lanetlerle dopdoludur. Şimdi bu resme imanı dahil edelim; bu takdirde günahlar, ölüm ve lanetler Mesih'e geçerken lütuf, yaşam ve kurtuluş insana geçecektir. Zira eğer Mesih damat ise, geline ait olan her şeyi kendi üzerine almalı ve kendisinde olan her şeyi gelinine bahşetmelidir. Eğer gelinine kendi bedenini ve canını veriyorsa, bunların yanı sıra her şeyini de vermeyecek midir? Ve eğer gelinin bedenini alıyorsa, bunun yanı sıra ona ait her şeyi de almaya-
cak mıdır?

Sonuçta yalnızca bir ortaklığın değil, ama zafere, kurtuluşa ve kefarete götüren kutsal bir savaşın¹⁷ hoş tablosu ortaya çıkar. Mesih, bir kişilikte hem Allah hem de insandır. O günah işlememiş, günahı yüzünden ölmemiş ve mahkûm olmamıştır. O günah işleyemez, ölemez ya da mahkûm olamaz. Sahip olduğu doğruluk, yaşam ve kurtuluş fethedilemez, çünkü O ezelî, ebedî ve her şeye kadirdir. Ne var ki, imanın getirdiği evlilik yüzüğünden ötürü, İsa gelininin günahlarını, ölümünü ve cehennemini payla-

---

¹⁷ Latincesi *belli*.

şır. Esasen bunları kendisi üstlenir ve sanki O'na aitmiş gibi davranır. Bunları alt etmek üzere bizzat günah işlemiş, acı çekmiş, ölmüş ve cehenneme inmiş gibidir¹⁸; ancak günah, ölüm ve cehennem O'nu yok edememiştir. Tam tersine, çetin bir çekişme veya savaşın sonunda onlar Mesih tarafından yok edilmiştir. Çünkü O'nun doğruluğu bütün günahlardan daha büyük, O'nun yaşamı ölümden daha güçlü ve sağladığı kurtuluş cehennemden daha yılmazdır. Bu nedenle Mesih'e güvenen ve O'nu damadı

---

¹⁸ Evlilik benzetmesini kullanan Luther, Allah'ın İsrail'e duyduğu sevgiyi iki aşığın arasındaki güçlü çekime benzeten Ezgiler Ezgisi Kitabı'na gönderme yapar. Bu metin üzerinde yapılan köklü bir Ortaçağ yorum geleneğini kullanmaktadır (Clairvaux'lu Bernard Ezgiler Ezgisi üzerine seksenin üzerinde vaaz yazmıştır). Luther iman ilişkisinin de bir soyutlama olmadığını açıkça ortaya koyar. Luther Allah'ın günah ve ölüm deneyimlerini gerçekten paylaştığını göstermek için cüretkâr adımlar atar. Son dönemlerinde yazdığı bir tezde Allah'ın (sadece İsa değil) bile çarmıhta öldüğünden söz eder: “Şunu demek istiyorum: eğer Allah'ın değil, sadece bir insanın bizim için öldüğü söyleniyorsa, kayıbiz demektir... Allah kendi doğası gereği ölemez; ama artık Allah ve insan tek kişilikte birleştiği için buna Allah'ın ölümü denir...” “Kiliseler ve Konseyler üzerine, 1539” [WA 50:590, LW 41:103-104].

kabul eden insan, imanı aracılığıyla bütün günahlardan özgür, ölüme ve cehenneme karşı güven içinde, ve ebedî doğruluğa, yaşama ve kurtuluşa sahip olmuştur. Bu evliliğin sonucunda, “Mesih kiliseyi suyla yıkayıp tanrısal sözle temizleyerek... kiliseyi üzerinde leke, buruşukluk ya da buna benzer bir şey olmadan, görkemli” bir gelin olarak kendisine sunar (Efesliler 5:26-27 ile karşılaştırın). Diğer bir deyişle, bu gelin yaşam, doğruluk ve kurtuluş bahşeden söze iman ederek yıkanıp temizlenir. Peygamber Hoşea'nın bildirdiği gibi (Hoşea 2:19) iman evliliği doğruluk, adalet, sadık sevgi ve merhametle sonuçlanır.

Bu kraliyet evliliğinin ne anlama geldiğini kim yeterince takdir edebilir? Bu görkemli lütfun zenginliğini kim kavrayabilir? Zengin ve ilahî damat olan Mesih, bu yoksul ve kötü fahişeye¹⁹ evlenir, onu her kötülükten

---

¹⁹ Bu tasvir göze çarpmaktadır. Mesih'in gelininden fahişe (*meretricius*) diye söz eden Luther, bu sayede sadece insanın durumunun derinliğini değil, aynı zamanda Allah'ın sevgisinin erişimini vurgulamaktadır. Burada Eski Antlaşma peygamberi Hoşea'nın İsrail halkını sadakatsiz fahişe olarak tanımlamasına gönderme yapar (Hoşea 1:2).

kurtarır ve bütün iyiliğiyle süsler. Artık gelinin günahları tarafından yok edilmesi imkansızdır, çünkü tümü Mesih'in üzerine koyulmuş ve Mesih tarafından yutulmuştur. Kocasını olan Mesih sayesinde aklanmıştır ve şimdi aldığı doğruluğundan övünebilir. Bütün günahlarının önüne sahip olduğu doğrulukla set çekebilir, ölümün ve cehennem karşısına dikilip tam bir güven içinde şöyle diyebilir: "Ben günah işlemiş olsam da, güvendiğim Mesih'im günah işlemedi. Evliliğimiz aracılığıyla O'na ait her şey benimdir ve benim olan her şey O'nundur." Ezgiler Ezgisi'nde (2:16) gelin şöyle söyler: "Sevgilim benimdir, ben de onun." Pavlus'un 1.Korintliler 15:57'deki sözleri de bu anlama gelir: "Rabbimiz İsa Mesih aracılığıyla bizi zafere ulaştıran Allah'a şükürler olsun!" Buradaki zafer ifadesi Mesih'in günah ve ölüm üzerindeki galibiyetine işaret eder, zira Pavlus bir önceki ayette (1.Korintliler 15:56) bunu dile getirir; "Ölümün dikenini gūnahtır. Gūnah ise gücünü Kutsal Yasa'dan alır."

Böylece Kutsal Yasa'yı tek başına yerine getiren ve işler olmaksızın aklayan imana neden bu kadar vurgu yapıldığını anlayabi-

lirsiniz. Göreceğiniz gibi On Buyruk'un ilki olan "Allah'tan başka ilahın olmayacak" yalnızca iman yoluyla gerçekleşir. Baştan aşağı iyi işlerle donatılmış olsanız bile aklanamazsınız, Allah'a tapınamazsınız ya da ilk buyruğu yerine getiremezsiniz. Çünkü Allah'ın hakkını, yani gerçeği ve tüm iyiliği Allah'a teslim etmedikçe O'na hakkını vererek tapamazsınız. Ne var ki, bu hak işlerle değil, yürekten gelen imanla teslim edilir. İşlerin eseri değil, Allah'ı yücelten ve O'nu gerçek kabul eden güvenin bir sonucudur. Bu nedenle tek iman, Hristiyan'ın doğruluğu ve buyrukların yerine getirilmesidir. Çünkü ilk buyruğu yerine getiren diğerlerini kolayca yerine getirecektir. İşler ruhtan yoksun oldukları için Allah'ı yüceltemedikleri halde, eğer iman mevcutsa Allah'ın yüceliği için yapılabilirler. Ne var ki, tartışmamızın bu noktasında ne tür işler yapılması gerektiğine bakmıyoruz. Bunun yerine bu işleri yapan kişiyi ve bunlar aracılığıyla Allah'ın nasıl yüceltiğini ele alıyoruz. Böylece tüm doğruluğun kaynağı ve özü olan içten imanı vurguladık. Buyrukların işler aracılığıyla yerine getirilebileceğini söylemek kör ve tehlikeli bir öğretilerdir. Buyruklar herhangi bir iş yapılmadan önce ye-

rine getirilmelidir ve birazdan bakacağımız gibi işler buyrukların yerine getirilmesinden meydana gelecektir.

İki Kat Bereket: Kâhinlik ve Krallık

Şimdi içsel adamımızın Mesih'te sahip olduğu bu lütfâ daha dikkatlice bakalım. Eski Antlaşma'da Allah'ın ilk doğan erkekleri kendisine ayırdığını hatırlamalıyız. İlk doğum hakkının büyük değeri vardı, çünkü kişiye iki kat bereket sağlardı: kâhinlik ve krallık. İlk doğan erkek çocuk, kardeşleri üzerinde kâhin ve efendi olup Mesih'in, yani Baba Allah ile bakire Meryem'in gerçek ve tek ilk oğlunun bir örneğiydi²⁰. O gerçek kral ve kâhindir, ama bedensel standartlara göre değil. Zira O'nun krallığı bu dünyadan değildir (bkz. Yuhanna 18:36). O doğruluk, hakikat, hikmet, esenlik, kurtuluş vs. gibi göksel ve ruhsal meseleler üzerinde hüküm sürer ve onları kutsar. Bu hüküm-

---

²⁰ Luther burada Kutsal Kitap'ı iki yönlü olarak yorumlamaktadır; birebir anlamıyla ve ruhsal anlamıyla. Birincisi pasajın fiili tarihsel yorumlaması olup ikincisi Mesih'i işaret etmektedir.

ranlık sadece göksel değildir. Dünyadaki ve cehennemdeki her şey O'nun kudreti altındadır. Aksi halde, bizi onlardan nasıl koruyabilir ve kurtarabilir? Fakat bu O'nun krallığının temelini oluşturmaz. Aynı şekilde O'nun kâhinliği Harun'un ya da günümüz kilisesinin kâhinlik düzeninde olduğu gibi gösterişli kaftanlar ve dinsel davranışlar içermez; zira O'nun kâhinliği ruhsaldır. Gökte gözle görülmeyen hizmeti aracılığıyla, Allah'ın huzurunda bize şefaet etmektedir. Bu hizmetiyle kendisini kurban olarak sunar ve bir kâhinin yapması gereken her görevi yapar. İşte bu nedenle Pavlus, İbrani-ler'de (6-7. bölümler) O'nu Melkisedek ile kıyaslamaktadır. O bizim için yalnızca dua ile şefaet etmez, ama Ruh'unun diri buyrukları aracılığıyla bize içsel öğretiler vererek bir kâhinin iki asli görevini de yerine getirir. Böylece dünyadaki rahiplerin duaları ve vaazları Mesih'in bizim adımıza gökte icra ettiği etkinliklere örnek teşkil eder.

Mesih ilk doğum hakkı yoluyla bu iki ayrıcalığa sahip olduğu gibi, kendisine iman eden herkese de bunları bahşeder ve bunları onlarla paylaşır. Bu paylaşım yukarıda sözünü ettiğimiz evlilik temasından ileri gelir;

kocanın nesi varsa karısına ait olur. Böylece Mesih'e iman eden bizler Mesih'te kâhinler ve krallar oluruz; tıpkı 1.Petrus 2:9'da söylendiği gibi "siz seçilmiş soy, Kral'ın kâhinleri, kutsal ulus, Allah'ın öz halkısınız. Sizi karanlıktan şaşılması ışığına çağıran Allah'ın erdemlerini duyurmak için seçildiniz."

Bu kâhinliğin ve krallığın doğası şöyledir. İlk krallıkla ilgili olarak düşünürsek, her Hristiyan iman aracılığıyla her şeyin üzerine yüceltilmiştir. İman yoluyla sağlanan ruhsal gücün erdemi sayesinde Hristiyan her şeyin efendisi olur ve hiçbir şey ona zarar veremez. Hatta her şeyin ona bağlandığı ve kurtuluşuna hizmet etmek üzere mecbur tutulduğu dahi söylenebilir. Pavlus'un Romalılar 8:28'de söylediği gibi "Allah'ın, kendisini sevenlerle, amacı uyarınca çağrılmış olanlarla birlikte her durumda iyilik için etkin olduğunu biliriz." Ayrıca 1.Korintliler 3:21-23'de şöyle yazar: "Çünkü her şey sizindir... yaşam ve ölüm, şimdiki ve gelecek zaman, her şey sizindir. Siz Mesih'insiniz, Mesih de Allah'ındır." Elbette bu, Hristiyanlar'ın her şeyin başına getirildiği ve bunlar üzerinde fiziki güçleri olduğu anlamına gelmez. Bu düşünce gü-

nümüzde kilise halkını ele geçiren bir çalgınlık halindedir. Mesele şu ki, bu türden bir iktidar krallara, prenslere ve dünyadaki diğer insanlara aittir. Gündelik hayatımızda yaşadığımız tecrübelerin diğer insanlardan farksız olduğunu biliyoruz; pek çok acı ve sıkıntılardan geçeriz ve sonunda ölürüz. Gerçekte bir kişi Hristiyan imanında geliştikçe, kötülüğe, acıya ve ölüme daha çok katlanmalıdır, tıpkı ilk oğul Mesih'in ve O'nun takipçilerinin, azizlerin, hayatlarında gördüğümüz örnekler gibi.

Burada ruhsal bir güçten söz ettiğimizin anlaşıldığına inanıyorum. Bu güç düşmanların kuşatması altında ve zulmün ortasında etkindir. Bu güç “gücüm, güçsüzlükte tamamlanır” (2.Korintliler 12:9) ifadesinde açıklanmaktadır. Her durumda Allah'ın kurtuluşumuz için etkin olduğuna inancımızın temelini teşkil eder (Romalılar 8:28). Sonuç şudur ki, çarmıh ve ölüm bana hizmet etmeye mecburdur ve kurtuluşum için birlikte çalışırlar. Kavraması güç olan bu müthiş ayrıcalık gerçekten de her şeye kadir bir güç, ruhsal bir hakimiyettir. Öyle ki,

[Allah'ın vaatlerine]²¹ güvendiğim takdirde, iyiliğim için etkin olmayacak ister iyi ister kötü hiçbir şey yoktur. Bu ruhsal alemde yalnızca imana ihtiyaç vardır ve iyi işlerin burada hiç anlamı yoktur. Yapmam gereken şey sadece tüm özgürlüğüyle gücünü ve hakimiyetini sergilemesi için imana izin vermektir. İşte Hristiyan'ın paha biçilmez gücü ve özgürlüğü budur.

Sadece en özgür krallar değil, aynı zamanda ebedî kâhinleriz.²² Aslında bu kral olmaktan çok daha iyidir, çünkü kâhinler olarak

---

²¹ Latincesi *credidero*, inanmak.

²² Luther'in "bütün imanlıların kâhinliği" öğretisi tüm Ortaçağ hiyerarşisini öfkelenirdi. Luther'in yaşadığı dönemde kilisede hizmet edenlerin (rahipler/pederler, keşişler ve rahibeler) "çağrısı" veya ilahi bir görevi olduğu düşünülürdü. Geri kalan çoğunluk (sıradan halk) ruhsal olarak düşük konumda sayılırdı, çünkü halk hayatındaki sorumluluklarını yürütürdü. Bu tür bir düşüncede imanla aklanma öğretisi dolaylı olarak inkâr edilmektedir, çünkü onlara göre hayatta yaptıklarımız bizi Allah'a yaklaştırır. Luther'in hepimizin kâhin olduğunu öğreten şaşkıncu bildiri sıradan insanları yükseltmiş ve onları kilisede hizmet edenlerle aynı ruhsal düzeye çıkarmıştır. Artık herkesin ilahi bir görevi veya çağrısı vardır.

Allah'ın huzuruna çıkmaya, diğerleri için dua etmeye ve birbirimize Allah'a ait şeyler öğretmeye lââyık olmaktadır. Bunlar kâhinlerin görevleridir ve iman etmeyenlere bahşedilmez. Böylece O'na güvendiğimiz takdirde, Mesih bizi sadece kardeşleri, mirasçıları, krallığın yandaşları değil, aynı zamanda kâhinliğinin yandaşları yapmaktadır. Bu nedenle Allah'ın huzuruna iman ruhuyla ve cesaretle yaklaşarak "Abba, Baba" diye seslenebiliriz. Birbirimiz için dua ederek kâhinlerin görevlerine ve görünür işlerine mahsus her şeyi yaparız. Ancak iman etmemiş kişi hiçbir şeyin onun iyiliği için etkin olmadığı bir durumdadır. Esasında böyle biri en sonunda her şeyin kölesi haline gelir ve işler onun için kötü bir hal alır, zira her şeyi Allah'ın yüceliği için değil, bencilce kendi çıkarı için yapmıştır. Bu kişi bir kâhin değildir, ama ettiği duaları bile günah olan kötü biridir. Asla Allah'ın huzuruna giremez, çünkü Allah günahkârları dinlemez (Yuhanna 9:31).

O takdirde Hristiyan'ın ulvi itibarını kim kavrayabilir? Bu kraliyet gücü sebebiyle Hristiyan, her şeyin, ölümün, yaşamın ve günahın üzerinde hüküm sürebilir. Kâhinle-

re özgü görkemi aracılığıyla Allah'ın her şeye yeten gücünü paylaşabilir, çünkü Allah'ın istediği ve arzuladığı şeyleri yapar. Mezmur 145:19'da söylendiği gibi “Dileğini yerine getirir kendisinden korkanların, Feryatlarını işitir, onları kurtarır.” Bir kimse bu görkemi yaptığı işlerle değil, yalnızca imanla elde eder.

Söylediklerimizden hareketle bir Hristiyan'ın her şeyden özgür olduğu ve her şeyin üzerinde hüküm sürdüğü açıktır. Böyle birinin aklanmak ve kurtulmak için işler yapmasına ihtiyacı yoktur. Tek başına iman bütün bu şeyleri bol bol ihsan eder; ancak eğer biri aklanmak, özgürleşmek ve Hristiyan olmak için iyi işin gerekli olduğunu düşünecek kadar akılsız olursa, iman ve sağladığı bütün bereketler anında yok olur. Bu türden bir akılsızlığı en iyi şu örnekle tasvir edebiliriz: ağzında bir etle nehir kenarına gelen ve etin sudaki yansımaya aldanıp onu kapmak için ağzını açan köpek en sonunda hem ağzındaki eti hem de sudaki yansımalarını kaybeder.²³

---

²³ Luther yazılarında sık sık klasik metinlere göndermeler yapmıştır. Ezop'un masalları en çok yararlandığı kaynaklarından biriydi.

Bu noktada şunu sorabilirsiniz: “Eğer kilisedeki herkes kâhinse, o zaman ruhani görevlilerin sıradan imanlılardan farkı nedir?” Buna cevabım şöyle olur; “kâhin”, “vaiz”, “ruhani” ve “kilise adamı” kavramlarını Hristiyanlar’ın genelinden koparıp kilisede hizmet eden bir azınlığa aktarmak adaletsizliktir. Kutsal Yazılar’da insanlar arasında ayırım yapılmaz. Günümüzde gururlu bir edayla kendilerine papa, efendi, episkopos denen kişileri Kutsal Kitap “hizmetkârlar”, “köleler”, “kâhyalar”, diye adlandırmaktadır. Allah’ın sözüne hizmet etmenin esasına göre bu kişilerin diğerlerine hizmet etmesi, onlara Mesih inancını ve Hristiyan özgürlüğünün anlamını öğretmesi gerekir. Her birimizin eşit derecede kâhinler olduğumuz doğrudur, ancak halkın önünde hizmet verme ve öğretme armağanına hepimiz sahip değiliz. Pavlus 1.Korintliler 4:1’de şöyle yazmıştır: “Böylece insanlar bizi Mesih’in hizmetkârları ve Allah’ın sırlarının kâhyaları saysın.”

Ne var ki, bu kâhyalık öğretisi günümüz kilise yapısı içinde bütünüyle farklı bir anlam kazanmıştır. Sözüm ona kâhyalar kili-

selerde güç gösterileri yapmakla aşırı meşgul olup halkı zorba bir tutumla yönetirler. Hiçbir dışsal ya da dünyasal güç onlarla kıyaslanamaz bile. Sanki sıradan halk onların gözünde Hristiyan olmaktan uzaktır. Bu sapkınlığın sonucunda Hristiyan lütfu, imanı, özgürlüğü ve hatta Mesih'in kendisi hakkındaki sağlam öğretiler tamamen kaybolmuş, yerlerini insani işler ya da kurallar doldurmuştur. Ağıtlar'da (bkz. Ağıtlar 1) ifade edildiğı üzere, talihsizliğimizi suistimal eden ve kendi çıkarları için kullanan aşağılık insanların kulu kölesi olduk.

Esas konuya geri dönersek, inanıyorum ki işlere güvenmenin hayatlarımızı idare etmek için hiçbir şekilde yeterli olmadığı şimdiye kadar anlaşılmıştır. Ne yazık ki, en iyi vaizlerimizin öğretileri bu yöndedir. Mesih hakkında hiçbir şey öğretmeyip bunlar yerine insan yasalarını ve atalarının geleneklerini öğütlemek en kötüsüdür. Diğer taraftan insani şefkat hislerini uyandırmak ya da Yahudiler'e karşı nefreti körüklemek için Mesih'i vaaz eden pek çokları vardır. Bu görüşler akılsızlık ve saçmalıktan ibarettir. Mesih ancak ve ancak şu düşünceyle vaaz edilmelidir; insanlar imanla O'na yö-

nelsinler, öyle ki Mesih uzak geçmişe ait tarihsel bir figür olmaktan çıkıp sizin ve benim için asıl Kurtarıcı ve Rab olsun.²⁴ Diğer bir deyişle, vaazın amacı Mesih hakkındaki sözü içimizde etkin kılmaktır. Mesih'in neden dünyaya geldiğini, neler getirdiğini, bize neler verdiğini ve O'nu kabul ettiğimizde ne bereketler aldığımızı vaaz ederek iman doğar ve korunur. Mesih'in bize bahşettiği Hristiyan özgürlüğü doğru biçimde öğretildiğinde ve Hristiyanlar olarak krallar, kâhinler ve efendiler olduğumuz açıklandığında bu gerçekleşir. Böylece daha önce sözünü ettiğimiz gibi yaptığımız her şeyin Allah'ın gözünde makbul olduğuna inanabiliriz.

Bütün bunları duyduktan sonra hangi insanın yüreği sevinçle dolup yumuşamaz? Hangi insan işler yapmakla ya da buyrukları tutmakla asla mümkün olmayacak bir

---

²⁴ Luther 1519'da "Mesih'in acılar üzerine düşünceler" [*WA* 2:136-42; *LW* 42:7-14] adında bir makale yazdı. Bu eserde konuyu ayrıntılı biçimde ele alır. Luther'in kaygısı insanların Mesih'in hayatıyla ilgili gerçekleri bilmesine rağmen kendi hayatlarında Mesih'le kişisel olarak karşılaşmaktan kaçındıkları "tarihsel inanç" yanılığını önlemektir.

biçimde Mesih'i sevmez? Kimin gücü böyle bir yüreğe zarar vermeye ya da korku salmaya yeter? Eğer günah bilgisi ya da ölüm korkusu yüreği rahatsız ediyorsa, bu yürek Rab'be umut bağlamaya gene de hazırdır. Kötülükle karşılaştığında korkmaz ya da düşmanlarla yüzleştğinde cesaretini yitirmez. Bu yürek Mesih'in doğruluğunun kendi doğruluğu olduğuna ve günahlarının Mesih tarafından yutulduğuna güvenir. Yukarıda belirtildiği gibi, bu Mesih'e iman etmenin gerekli bir sonucudur. Böylece yürek günahla ve ölümla alay etmeyi öğrenerek Elçi Pavlus'la birlikte şöyle seslenir: "Ey ölüm, zaferin nerede? Ey ölüm, dikenin nerede?" Ölümün dikenini günahdır. Günah ise gücünü Kutsal Yasa'dan alır. Rabbimiz İsa Mesih aracılığıyla bizi zafere ulaştıran Allah'a şükürler olsun!" (1.Korintliler 15:55-57). Ölüm yalnızca Mesih'in zaferiyle değil, bizim zaferimizle de yutulmaktadır. Zira iman aracılığıyla O'nun zaferi bizim olmuştur ve imanımızla zafer kazanırız.

Böylece içsel adamımız, özgürlüğümüz, bu özgürlüğün kaynağı ve imanın doğruluğu hakkındaki birinci kısmın sonuna geldik. Bu doğruluğa kavuşmak için ne yasaların

ne de iyi işlerin gerekli olduğunu gösterdik. Tam tersine aklanmanın bunlar yoluyla geldiğine inanmak ölümcüldür.

DIŞSAL ADAM

Bedeni Terbiye Etmek ve Komşuya Hizmet

Şimdi dışsal adamı ele alacağımız ikinci kısma bakalım. Burada “iman” sözcüğünden gücenenlere yanıt vereceğiz. Bunlar şu ana kadar söylediklerimizi hiç dikkate almaz ve şöyle sorarlar: “Eğer iman bütün bu şeyleri yapıyorsa ve aklanmak için tek başına yeterliyse, neden iyi işler yapmamız buyruluyor? O zaman keyfimize bakalım, hiç iş yapmayalım ve imanla yetinelim.” Böyle bir soruyu soran kötü niyetli kişiye vereceğim cevap ancak koca bir “Hayır!” olacaktır. Eğer yalnızca içsel ya da ruhsal kişiler olsaydık, böyle bir tutum haklı olabilirdi. Fakat bu durum son güne ve ölümlerin dirilişine kadar gerçekleşmeyecektir. Çünkü bedende yaşadığımız sürece ancak gelecek hayatta yetkinleşeceğimiz bir vaziyete doğru ilerliyoruz. İşte bu nedenle Elçi Pavlus

Romalılar 8:23'te bu yaşamda sadece "Ruh'un turfandasına" sahip olduğumuzu söyler. Ruh'un doluluğuna ancak gelecek yaşamda kavuşacağız. Bu nedenle makalenin burasında başta söylediğimiz şeyi vurgulamak önemlidir: bir Hristiyan her şeyin hizmetkârıdır ve herkesin ihtiyaçlarıyla ilgilenir. Hristiyanlar özgür olduğuna göre hiçbir iş gerekli değildir. Diğer taraftan Hristiyanlar hizmetkâr olduğuna göre her tür iyi işi yaparlar. Bunun nasıl mümkün olduğunu şimdi göreceğiz.

Bedeni Denetlemek

Söylediğim gibi, içsel adam ruhta iman tarafından bol bol ve yeterince aklanmaktadır. Bu adamın hiçbir eksiği olmadığı söylenebilir. Bu imanın ve ona eşlik eden bereketlerin bu hayatın sonuna dek günbegün büyümesi gerektiği doğrudur. Ne var ki, Hristiyanlar bu ölümlü hayat boyunca yeryüzünde kalırlar. Bu dünyada beden denetlenmelidir. Ayrıca insanlığın geri kalanıyla ilişkiler geliştirilmelidir. İşler bu noktada başlar. Bu yersel dünyada kişi boş zamanların keyfini çıkaramaz. İnsan buradayken

bedeni üzerinde makul bir denetim kurmalı ve oruç, uyanıklık ve çabalar²⁵ yoluyla bedenini Ruh'a tabi kılmalıdır. Amaç bedenin imana ve içsel adama aksatmayıp itaat etmesini ve uymasını sağlamaktır. Beden denetim altında tutulmadıkça, doğası gereği imanı ve içsel adamı zayıflatacağını biliyoruz.

İçsel adam Allah ile birleşmiştir. İman sayesinde Allah'ın benzerliğinde yeniden yaratılmıştır ve ona bahşedilen Mesih'in bereketleri nedeniyle sevinçli ve mutludur. Bu yüzden, özgür ve sınırsız bir sevgiyle esinlenmiş olarak çıkar gözetmeden Allah'a sevinçle hizmet etme arzusu taşır. Ne var ki, bunu yapmaya girişirken kendi bedeninde dünyaya hizmet etmeyi arzulayan ve kendi çıkarını arayan zıt bir irade görür. İman ruhu bunu hoş göremez ve sevinçli bir gayret ile bedeni denetlemeye girişir. Dolayısıyla Elçi Pavlus Romalılar 7:22-23'te şöyle der: "İç varlığımda Allah'ın Yasası'ndan zevk alıyorum. Ama bedenimin üyelerinde bambaşka bir yasa görüyorum. Bu da

---

²⁵ Bunlar Luther'in çok iyi bildiği manastır disiplinlerini çağrıştırmaktadır.

aklımın onayladığı yasaya karşı savaşıyor ve beni bedenimin üyelerindeki günah yasasına tutsak ediyor.” Ayrıca 1.Korintliler 9:27’de ise şunu yazar: “Müjde’yi başkalarına duyurduktan sonra kendim reddedilmemek için bedenime eziyet çektirip onu köle ediyorum.” Yine Galatyalılar 5:24’te şöyle yazar: “Mesih İsa’ya ait olanlar, benliği, tutku ve arzularıyla birlikte çarmıha germişlerdir.”

Şunu açıklamak önemlidir ki, bu işleri yapan kişi Allah’ın huzurunda onlar aracılığıyla aklanmaz. İman böylesine yanlış düşünceye katlanamaz, zira Allah’ın önünde doğruluğundan sadece kendisinin sorumlu olduğunu bilir. Bizler de anlamalıyız ki, bu işler bedeni terbiye etme ve kötü arzulardan arındırma amacına hizmet ederler. Odak noktamız bu arzulardan en iyi şekilde temizlenmek olmalıdır. İnsan ruhu iman aracılığıyla saf kılındığı ve Allah’ı sevebildiği için, Allah’ı sevmekte ve O’nu yüceltmekte her şeyin, özellikle de bedenin kendisine katılmasını ister. Bu nedenle bizler aylaklık edemeyiz. Bedenin ihtiyaçları, onu denetim altında tutmak için pek çok iyi iş yapmamızı gerektirir. Ancak bu işlerin Allah önünde

insanı aklamayacağı her zaman akılda tutulmalıdır. Bunun yerine, insan Allah'a hizmet etmekten başka şey düşünmeden bütünüyle O'na teslim olarak ve her dünyasal çabada O'na sığınarak içten gelen bir sevgiyle bu işleri yapar.

Herkesin bu bedensel disiplinlerin usulünü ve sınırlarını ayırt etmesi gerekir. Bedenin tutku ve arzularını dizginlemek amacıyla gerektiği ölçüde oruç tutmak, uyanık kalmak ve uğraşlar vermek mümkündür; ne var ki, işlerle aklandıklarını varsayan kişiler öz disiplinin gerekliliğine dikkat etmezler, fakat bu türden işleri aklanmaya götüren yol olarak görürler. Eğer yeterince etkileyici işler yaparlarsa her şeyin iyi olacağına ve sonunda aklanacaklarına inanırlar. Bazen bu hedefe öylesine büyük bir gayretle varmaya çalışırlar ki, akli dengeleri bozular²⁶ ve bedenleri çöker. Buna benzer feci sonuçlar iman olmadan işlerle aklanma düşüncesinin son derece akıldışı olduğunu ve Hristiyan inancına tamamen aykırı olduğunu ortaya koymaktadır.

---

²⁶ Latincesi *cerebrum ledentes*.

Bunu daha açıkça belirtmek için bazı benzetmeler yapalım. Allah'ın karşılıksız merhametiyle aklanmış ve kurtulmuş bir Hristiyan'ın işlerini, Adem, Havva ve çocukları günaha düşmemiş olsalardı, bahçede yapacağı işlere benzetebiliriz. Yaratılış 2:15'te şunu okuyoruz: "RAB Allah Aden bahçesine bakması, onu işlemesi için Adem'i oraya koydu." Biliyoruz ki, Adem doğru, Allah'a makbul ve günahsız olarak yaratılmıştı. Aklanması ve Allah önünde kabul edilmesi için bahçede hiçbir iş yapmasına gerek yoktu. Aksine, RAB bahçeyi koruması ve işlemesi için Adem'e iş verdi. Bu işi yapmakta özgürdü, çünkü aklanmak için değil, Allah'ı hoşnut etmek için bu işleri yapacaktı. Adem zaten doğruydu, aklanmıştı ve [eğer Adem ve Havva günah işlememiş olsaydı]²⁷ bizler de doğuştan doğru luğa hak kazanacaktık.

Allah'a güvenen bir kişinin yaptığı işler de benzer bir yaklaşımla ele alınmalıdır. İman yoluyla cennete kabul ediliyoruz ve yeniden yaratılıyoruz. Aklanmamız için iyi işler yapmamıza gerek yoktur; ancak bedenimiz

---

²⁷ Parantezler Luther'in yazdığı orijinalinde yoktur.

disiplin altına alınsın ve bizler aylaklıktan kaçınalım diye Allah'ı hoşnut etmek amacıyla özgürce iş yaparız. Bu hayatta tamamen yenilenmediğimiz, imanımız ve sevgimiz yetkinleşmediği için, bedenimizi disiplin altına alan işleri çoğaltmalıyız. Bu işler aklanmayı sağlamaz, ama yukarıda açıklandığı üzere bedeni denetlemek için yararlıdırlar.

Bir başka örnek olarak bir rahibin yaptığı işler verilebilir. Rahip bir kilisenin adama törenini yönelttiğinde, çocukları konfirme ettiğinde ya da göreviyle ilgili bir başka işi yerine getirdiğinde, bu işleri yaptığı için rahip olmuyor. Bilakis eğer ilk başta bir rahip olmasaydı, bu işlerin hiçbiri geçerli olmazdı. Akılsızca, çocukça, hatta komik olurlardı. Aynı şekilde iman ile kutsal kılınan bir Hristiyan iyi işler yapar, ama bu işler onu daha kutsal ya da daha Hristiyan yapmaz. Bu ancak imanla olur. Esasen eğer kişi ilk başta bir imanlı ve Hristiyan değilse, o zaman yaptığı tüm işler kötü ve lanetli günahlar olmaktan daha öteye geçemeyecektir.

Böylece şu ifadeler doğrudur: “İyi işler iyi insan yaratmaz, ama iyi insan iyi işler yapar. Kötü işler bir kişiyi kötü yapmaz, ama kötü insan kötü işler yapar.”²⁸ İyi işler ortaya koyması için öncelikle bir kişinin özünün ya da cevherinin iyi olması gerekir; iyi işler hali hazırda iyi olan bir kişiden ileri gelir. Mesih İsa Matta 7:18’de şöyle söylemektedir: “İyi ağaç kötü meyve, kötü ağaç da iyi meyve veremez.” O açıktır ki meyve ağaç üretmez ve ağaç meyve üzerinde yetişmez. Gerçekte tersi doğrudur: ağaç meyve verir ve meyve ağaçta yetişir. Ağacın meyveden önce gelmesi gereklidir. Meyve ağacı iyi ya da kötü yapmaz, ancak meyvenin nasıl bir doğaya sahip olacağını ağaç belirler. Aynı şekilde, iyi ya da kötü bir iş yapmadan önce kişinin iyi ya da kötü olması gerekir. Çünkü kişinin işleri onu iyi ya da kötü yapmaz, ancak bir işin iyi mi kötü mü olduğunu belirleyen şey kişinin özüdür.

---

²⁸ Üç yıl önce kaleme aldığı “Skolastik İlahiyat üzerine tartışma, 1517” adlı eserinde Luther şöyle yazar: “Doğru işler yaparak doğru kılınmıyoruz, ama doğru kılınarak doğru işler yapıyoruz.” (Tez 40) Yazının devamında bunun “lütfun en büyük düşmanı” adını verdiği Aristo ahlâkına ters olduğunu söyler (Tez 41). Bkz. [WA 1:226; LW: 31:12].

Benzer bir örneği müteahhitlerle ilgili olarak verebiliriz. İyi ya da kötü bir bina iyi ya da kötü bir müteahhit ortaya çıkarmaz, ama iyi ya da kötü bir müteahhit iyi ya da kötü bir bina yapar. Genel kural olarak bir ürün asla kendisi gibi bir işçi yapmaz, tersine ürünü kendisi gibi yapan şey işçidir. İnsanların yaptıkları işler için de aynı şey geçerlidir. İmanlı ya da imansız olsun, bir kişinin yaptığı işler kendisine benzeyecektir. İmanla yapılan her iş iyidir ve imansızlık içinde yapılan her iş kötüdür. Ancak tersi doğru değildir. Yaptığı işler kişiyi imanlı ya da imansız yapmaz. İşler bir insanı imanlı yapmadığı gibi aklamamaktadır. Ne var ki, bir insanı imanlı yapan ve aklayan şey imandır. Ve iman iyi işler ortaya çıkarır. İşler kimseyi aklamadığı ve iyi işler yapmadan önce kişinin doğru olması gerektiği için besbellidir ki, Mesih İsa aracılığıyla açığa çıkan Allah'ın saf merhameti sayesinde insanın aklanması ve kurtulması ancak iman ile mümkündür. Hristiyan'ın kurtuluşu için yasaya ihtiyacı yoktur, zira iman yoluyla her yasadan özgürdür. Bu nedenle Hristiyan'ın eylemleri saf bir özgürlük duygusuyla içten gelmektedir. Hristiyanlar ola-

rak kendi çıkarımızı ya da kurtuluşumuzu aramayız, çünkü bizler iman aracılığıyla ve Allah'ın lütfuyla hali hazırda tamamen memnun ve kurtulmuş durumdayız. Şimdi bizi motive eden şey Allah'ı hoşnut eden şeyleri yapmaktır.

Üstelik iyi işler iman etmeyen birini akla- maz ya da kurtarmaz. Ayrıca kötü işler yap- tı diye bir kimse kötü olmaz ya da lanet- lenmeyi hak etmez. Bilakis, bir kimseyi ya da ağacı kötü yapan şey imansızlıktır ve bunun sonucunda kötü ve lanetli işler orta- ya çıkar. Yani bir kişi iyi ya da kötü ise, bunun nedeni yaptığı işler değil, o kişinin imanı ya da imansızlığıdır. Apokrif kitap- lardan Sirak 10:14'te söylendiği gibi “Gü- nahın başlangıcı kişinin Allah'tan uzaklaş- masıdır.” Diğer bir deyişle, bu durum Al- lah'a güvensizlik olduğunda baş gösterir. Ayrıca İbraniler 11:6'da şöyle ifade edilir: “Allah'a yaklaşan, O'nun var olduğuna ve kendisini arayanları ödüllendireceğine iman etmelidir.” Ve yine Matta 12:33'te Mesih şöyle söyler: “Ya ağacı iyi, meyvesini de iyi sayın; ya da ağacı kötü, meyvesini de kötü sayın.” Yani bu şuna benzer: “İyi meyve vermek isteyen kişi işe iyi ağaç di-

kerek başlasın.” Bu nedenle, iyi işler yapmayı arzulayan kişi işler yaparak değil, imanla işe başlasın, zira yalnızca iman kişiyi iyi yapacaktır. Çünkü imandan başka hiçbir şey bir insanı iyi yapamaz ve imansızlıktan başka hiçbir şey bir insanı kötü yapamaz.

Olayı sadece insani bir düzlemde ele aldığımızda işlerin bir insanı iyi ya da kötü gösterdiği doğrudur. Fakat bu türden bir iyi-kötü değerlendirmesi dışsal bir yargıdır, tıpkı Mesih’in Matta 7:20’deki sözleriyle açıkladığı gibi “Böylece sahte peygamberleri meyvelerinden tanıyacaksınız.” Ne var ki, bütün bunlar yüzeyde kalır. Birçok insan dışsal görüntülere aldanmış ve insanların iyi işlerle aklanacağını imana hiç değinmeksizin yazıp öğretmeye devam etmiştir. Hem aldanarak hem de diğerlerini aldatarak bu yolda yürümeyi sürdürürler. İlerleme kaydederler, ancak daha düşük bir seviye içinde kalırlar, çünkü kör köre kılavuzluk eder.²⁹ Kendilerini pek çok iyi işlerle süslerler, ama asla gerçek doğruluğa erişemezler. Pavlus 2.Timoteos 3:5-7’de bu tür kişi-

---

²⁹ Burada Matta 15:14’e gönderme vardır.

lerden söz eder: “Allah yolundaymış gibi görünüp bu yolun gücünü inkâr edenler olacaklar... her zaman öğrenen, ama gerçeğin bilgisine bir türlü erişemeyen...”

Böylece bu kör insanlarla aynı hataya düşmek istemeyen bir insan, işler hakkındaki eylemlerin, yasaların ve öğretilerin ötesine bakmalıdır. Kişi işlerden uzağa bakmalı, bunun yerine insanın özüne odaklanmalı ve insanların nasıl aklandığını sormalıdır. Çünkü insan imanla aklanır, işlerle ya da yasalarla değil, ancak Allah’ın sözüyle (yani lütuf vaadiyle) kurtulur. Bu sayede yücelik ve görkem, bizi yaptıklarımıza göre değil, kendi lütfu ve merhametine göre kurtaran Allah’a mahsus kalır.

Bunun sonucunda iyi işlerin kabul edip etmemesini değerlendirmek ve işler hakkındaki öğretiler için standart belirlemek kolay bir hal almaktadır. Eğer iyi işler doğruluk edinmemizin yolu olarak anlaşılıyorsa, bunaltıcı ve yoldan çıkmış bir Livyatan haline gelir.³⁰ Çünkü insanların işlerle aklandığına

---

³⁰ Bkz. Yeşaya 27:1 ve Vahiy 12:9. [Livyatan, Kenan mitolojisinde de geçen bir çeşit deniz canavarıdır.]

dair sahte bir öğreti iş başındadır. İşlerin zorunlu tutulması durumunda özgürlük ve iman yok olur. Eğer bu anlayış egemen olursa, işler artık iyi olmaktan uzaklaşır, tersine lanetli hale gelirler. Böyle yapılan işler özgürlük değildir. Dahası Allah'ın lütfuna küfür niteliğindedirler³¹, zira aklamak ve kurtarmak ancak Allah'a mahsustur. İşler gerçekte yapmaya gücü yetmeyen bir şeyi yapabildiğini zanneder. Bu aldanma kendi akılsızlığımızın meyvesinden başka bir şey değildir. İşlerin bu vahşi müdahalesinin sonucunda Allah'ın lütfunun görkemi küçümsenir ve zayıflatılır. İyi işleri reddetmediğimizi lütfen iyi anlayın. Esasen bizler iyi işlere değer veriyoruz ve onları öğütüyoruz. İyi işleri kendi içlerinde mahkûm etmiyoruz, ancak Allah sözüne aykırı olan iyi işler yoluyla aklanma öğretisini kınıyoruz. Böyle işler dışarıdan iyi görünürler, ama gerçekte iyi değillerdir. Bu nedenle insanları aldatırlar ve başkalarının aldanma-

---

³¹ Luther genelde sözcüklerini dikkatle seçer. Küfür mümkün olan en kötü günah olarak görülürdü. Luther, Allah'ın lütfunu kazanmak için iyi işleri kullanmanın Allah'a büyük bir hakaret olduğunu söyler. Zira böyle bir şey Allah'ın sözünü tutacağına güvenilmediğini göstermektedir.

sına yol açarlar. Onlar kuzu postuna bürünmüş yırtıcı kurlara benzerler (Matta 7:15).

Fakat bu Livyatan'ı ya da işlerle aklanma adındaki sahte öğretiyi yenmek, gerçek iman olmadan mümkün değildir. İman gelip yüreklerde egemenlik sürmedikçe işleri kutsallığın sebebi olarak gören anlayış yok olmayacaktır. İnsan doğası bu canavarı uzaklaştırmaktan acizdir. Zira insan doğası bu canavarı tanımak bir yana dursun, onu en kutsal iradenin bir işareti olarak görür. Dahası eğer biri sapkın öğretmenlerin yaptığı gibi bu sahte öğretiyi onaylayan gelenekçiliğin etkisini de öğretinin içine katarsa, işler hakkındaki bu bakış açısının sayısız insanı nasıl uyuşturduğunu ve yok ettiğini görmek kolaylaşır. Bu nedenle her ne kadar tövbe, itiraf ve kefaret hakkında yazmak ve öğretmek iyi olsa da, eğer imanın gerekliliğini öğretmiyorsak verdiğimiz öğretiler hiç şüphesiz aldatıcı ve şeytani olacaktır. Mesih, tıpkı kendisinden önce gelen Yahya gibi sadece "Tövbe edin" (Matta 4:17) demedi, ayrıca "Göklerin Egemenliği yaklaştı" diyerek bir iman sözü ekledi.

Allah'ın sözlerinden yalnızca birini değil, ikisini birlikte vaaz etmemiz gerekir. Hazine-mizden hem eski hem de yeni değerler çıkmalıdır; yani hem Yasa'nın hem de lütfun sesi. Yasa'nın sesi işitilmelidir, öyle ki herkes korksun ve günahları nedeniyle tövbe etmeleri gerektiğini bilsin. Ama vaazımız Yasa ile sona eremez. Böyle yapmak yaralamaya ama yarayı sarmamaya, dövme-yeye ama iyileştirmemeye, öldürmeye ama diriltmemeye, cehenneme atmaya ama geri getirmemeye, alçaltmaya ama yüceltmemeye benzeyecektir. Bu nedenle lütfu ve bağışlama vaadini de vaaz etmeliyiz; imanın uyanmasının ve doğru dürüst öğretilmesinin yolu budur. Bu lütuf sözü olmaksızın yasa, tövbe, pişmanlık, itiraf ve diğer her şey yararsız olacaktır.

Çağımızda hâlâ tövbe ve lütuf vaizleri bulunabilir, ama bunlar bir kişinin tövbenin ve lütfun kaynağını öğrenebileceği biçimde Allah'ın yasasını ve vaadini açıklamazlar. Tövbe Allah'ın Yasası'ndan ileri gelir, ama iman ve lütuf Allah'ın vaadinden ileri gelir. Pavlus Romalılar 10:17'de şöyle der: "Demek ki iman, haberi duymakla, duymak da Mesih'le ilgili sözün yayılmasıyla olur." Bir

kimse Kutsal Yasa'nın saldığı korkuyla öz bilince ulaştıktan ve Allah önünde alçaldıktan sonra, Allah'ın vaat ettiği iman aracılığıyla teselli edilir ve yüceltilir. Mezmur 30:5'te şöyle der: "Gözyaşlarınız belki bir gece akar, ama sabahla sevinç doğar."

Komşuya Hizmet Etmek

Bu biçimde hem genel olarak işler hem de bir Hristiyan'ın kendisi için yaptığı işlerle ilgili öğreti kısmını sonlandırdık. Son olarak komşuluk konusunu ele alacağız. Çünkü sadece bu ölümlü beden içinde yaşamıyoruz ve beden üzerine odaklanmamalıyız. Zira yeryüzünde diğer insanlarla birlikte yaşamaktayız. Esasında hem başkaları hem de kendimiz için yaşıyoruz. Bedenlerimizi denetlememizin nedeni komşularımıza gerçekten ve özgürce hizmet etmektir. Romalılar 14:7-8'de Pavlus şöyle söyler: "Hiçbiri-miz kendimiz için yaşamayız, hiçbirimiz de kendimiz için ölmeyiz. Yaşarsak Rab için yaşarız; ölürsük Rab için ölüşüz." Bu hayatta aylak olamayız ve komşularımıza karşı iyi işler yapmadan duramayız. Aksine

insan benzeyişinde doğan (Bar.3:37)³² Mesih gibi insanlarla konuşarak ve ilgilenerek toplum içinde yaşamak gerekir.

Hiç kimsenin aklanmak ve kurtulmak için bu şeyleri yapmasına ihtiyacı olmadığını açıkça belirtelim. Bu nedenle, yaptığımız bütün işlerde bu düşünce bize rehber olmalıdır; öyle ki yaptığımız her işte başkalarına hizmet ederken komşumuzun ihtiyacı ve çıkarından başka bir şey gözetmeyelim. Elçi Pavlus ihtiyaç içinde olanlarla paylaşmamız için ellerimizle çalışmamızı ister (Efesliler 4:28). Dikkat ederseniz, kendimizi desteklememiz için çalışmamız gerektiğini söyleyebilirdi. Ama Pavlus muhtaç olanlara vermemiz için çalışmamızı söyler. Bu nedenle bedenlerimize bakmak da bir Hristiyan işidir. Eğer beden sağlıklı ve zindeyse, çalışabilir ve muhtaç olanlara yardım etmek için para biriktirebiliriz. Bu şekilde bedenin güçlü üyesi zayıf olana hizmet edebilir. Başkalarıyla ilgilenen, onların esenliği için çalışan ve birbirimizin yükleri-

---

³² Baruk kitabı, Katolik Kilisesinin kullandığı Eski Antlaşma Apokrif kitaplarından biri (ed. not). Birçok kilise babası bu pasajın Mesih'in beden alışına [enkarnasyon] gönderme olduğunu düşünmüştür.

ni taşıyarak Mesih'in yasasını yerine getiren Allah çocukları olduğumuz açığa çıkar. Böylece sevgiyle etkisini gösteren imanın (Galatyalılar 5:6) meyvesi olan gerçek Hristiyan yaşamını deneyim ederiz. Bu yaşam kendisini sevinçle ve sevgiyle ifade eder ve mümkün olan en özgür hizmetle sonuçlanır. İmanımızın bolluğuyla tatmin olan Hristiyanlar olarak komşumuza ödül beklemeden hizmet ederiz.

Bu, Pavlus'un Filipililer'e öğrettiği şeye benzer. Mesih'e olan imanları aracılığıyla tadını çıkardıkları zenginlikleri anlattıktan sonra onlara şunları öğretir: "Böylece Mesih'ten gelen bir cesaret, sevgiden doğan bir teselli ve Ruh'la bir paydaşlık varsa, yürekten bir sevgi ve sevecenlik varsa, aynı düşüncede, sevgide, ruhta ve amaçta birleşerek sevincimi tamamlayın. Hiçbir şeyi bencil tutkularla ya da boş övünmeyle yapmayın. Her biriniz alçakgönüllülükle öbürünü kendinden üstün sayın. Yalnız kendi yararını değil, başkalarının yararını da gözetin" (Filipililer 2:1-4). Bu pasajda Pavlus'un Hristiyan yaşamı hakkındaki düşüncelerini açıkça görüyoruz. Yaptığımız tüm işler başkalarının yararı için olmalıdır. İmanımı-

zın bereketlerini düşündüğümüzde, tüm yaşamımız ve yaptığımız işler komşumuza özgürce hizmet etmek için kullanacağımız artı değerler haline gelir.

Elçi Pavlus böyle bir yaşamın örneği olarak Mesih'e işaret eder: "Mesih İsa'daki düşünce sizde de olsun. Mesih, Allah özüne sahip olduğu halde, Allah'a eşitliği sımsıkı sarılacak bir hak saymadı. Ama kul özünü alıp insan benzeyişinde doğarak ululuğunu bir yana bıraktı. İnsan biçimine bürünmüş olarak ölüme, çarmıh üzerinde ölüme bile boyun eğip kendini alçalttı" (Filipililer 2:5-8). Pavlus'un bu zengin ve yaşam veren sözleri "Allah özü", "kul özü", "insan benzeyişi", "insan biçimi" kavramlarını anlamayan kişilerce yanlış yorumlanmıştır. Bu kişiler bu kavramları esasen Mesih'in insanî ve ilahî doğalarına uyarlamışlardır. Ne var ki, Pavlus şunu kastetmiştir: Mesih Allah'ın doluluğuna ve her iyi şeye bol bol sahip olmasına rağmen, öyle ki aklanmak ya da kurtulmak için hiç bir iş yapmaya ya da acı çekmeye ihtiyacı yoktu (çünkü bütün bunlara ezelden beri sahiptir), yine de kendisiyle övünmedi, bizi hor görmedi ve üzerimize egemen kesilmedi. Mesih eğer bütün bunla-

rı yapsaydı, kesinlikle haksız olmazdı, ama O yine de bunun tersi bir yol seçti. Tıpkı insanlığın geri kalanı gibi yaşadı, çalıştı, acı çekti ve öldü. Sanki bütün bunlara ihtiyacı varmış ve Allah özüne sahip değilmiş gibi davrandı. Halbuki bütün bunlara bize hizmet için bizim uğrumuza katlandı. Zira kul özü alarak başardığı her şey bize sayıldı.

Nasıl ki, Mesih, iman yoluyla zengin ve dolu dolu yaşadıysa, bir Hristiyan da iman aracılığıyla elde edilen Allah özünde tatmin bulmalıdır. Ve önceden söylediğim gibi, bu iman yetkinleşene kadar büyümeye devam etmelidir. Çünkü iman yaşam, doğruluk ve kurtuluştur. Kişiyi kurtarır ve Allah'ın gözünde makbul kılar. Mesih'e ait olan her şey iman yoluyla Hristiyan'a verilir ve Pavlus'un Galatyalılar 2:20'de söyledikleri doğrulanır: “Şimdi bedende sürdürdüğüm yaşamı, beni seven ve benim için kendini feda eden Allah Oğlu'na imanla sürdürüyorum.” Her ne kadar biz Hristiyanlar bütün işlerden özgür olsak da, bu özgürlüğü kendimizi boş kılmak, kul özünü almak ve komşularımıza mümkün olan her şekilde hizmet etmek için kullanmalıyız. Mesih kişiliğinde Allah'ın bize yaptığı ve hâlâ

yapmakta olduğu davranış budur. Komşumuza Allah'ın onayından başka hiçbir şeye itibar etmeden özgürce hizmet etmemiz gerekir. Sonuç olarak Hristiyan aşağıdaki biçimde düşünür: “Değersiz ve mahkûm edilmiş biri olmama rağmen, doğruluk ve kurtuluş hazinelerini hak etmediğim halde Mesih sayesinde Allah'ım bunları bana verdi. Allah bunu karşılıksız ve saf merhameti sayesinde yaptı ve şimdi bunun doğru olduğuna iman etmekten başka bir şeye ihtiyacım yoktur. Beni sayısız zenginliklerle doyuran böyle bir Baba'ya sahip olduğuma göre, O'nu hoşnut edeceğimi bildiğim şeyleri neden özgürce, sevinçle ve yürekten bir arzuyla yapmayayım? Bu nedenle Mesih nasıl kendini benim için sunduysa, ben de komşuma kendimi sunacağım. Komşum için yararlı, gerekli ve hayati işlerden başka bir şey yapmayacağım, zira imanım sayesinde Mesih'te her iyi şeye bol bol sahibim.”

İmandan Rab sevgisi ve sevinci akar. Sevgiden komşumuza hizmet eden sevinçli, istekli ve özgür bir zihin³³ meydana gelir,

---

³³ Latincesi *animus*.

öyle ki minneti ya da minnetsizliği, övgüyü ya da suçlamayı, kazancı ya da kaybı dikkat almaz. Bizler başkalarına bize minnet duy-sunlar diye hizmet etmeyiz. Dostlarımız ve düşmanlarımız arasında ayırım yapmayız, teşekkür ya da nankörlük beklemeyiz. Bu-nun yerine, kendimizi ve her şeyimizi öz-gürce ve isteyerek harcarız, ister nankör birine israf edelim, isterse hak edene vere-lim. Bu tam da herkese her şeyi bol bol ve-ren, “güneşini hem kötülerin hem iyilerin üzerine doğduran” (Matta 5:45) Baba’mızın karakteridir. Böyle bir Baba’nın kızları ve oğulları olarak benzer bir tutum takınaca-ğız. İçten gelen ve bizim her şeye katlan-mamızı sağlayan bu sevinç duygusuyla do-larak, bizler Mesih aracılığıyla bize bütün armağanları bol bol dağıtan Allah’tan zevk almaya yöneliriz.

Bu nedenle, eğer bize bahşedilen bu harika ve değerli şeyleri fark edersek (Pavlus’un Romalılar 5:5’te dediği gibi), yüreklerimiz Kutsal Ruh’un sağladığı, bizi özgür, sevinç-li ve güçlü kılacak, bir sevgiyle dolacaktır. Sıkıntı zamanında galip gelebilir, komşu-muza hizmet edebilir ve yine de her şeyin efendisi olabiliriz. Mesih aracılığıyla kendi-

lerine verilen armağanların farkında olmayanlar için Mesih'in doğumunun³⁴ gerçek bir amacı ya da anlamı ise yoktur. Sonuçta böyle insanlar işlerinden başka bir şey bilmezler ve [iman armağanlarını]³⁵ tatmaktan ya da hissetmekten uzaktırlar. Komşumuz muhtaçken ve bizi imanda zenginleştiren şeylerden yoksunken, bir zamanlar bizim de muhtaç ve yoksun olduğumuzu akılda tutmamız önemlidir. Ancak Göksel Babamız Mesih'te özgürce yardımımıza gelmiştir. Bu nedenle komşularımız için özgürce iş yapmalıyız. Her birimiz bir diğeri için bir Mesih haline gelmelidir. Ve birbirimiz için Mesih haline geldikçe, Mesih bizi doldurur ve gerçek anlamda bir Hristiyan topluluk oluruz.

O zaman kim Hristiyan yaşamının görkemini ve zenginliğini kavrayabilir? Hristiyan yaşamı her şeyi yapabilir, her şeye sahiptir, hiçbir eksiği yoktur. Günah, ölüm ve cehennem üzerinde egemenlik sürer ve aynı

---

³⁴ Latincesi *natus*. Luther'e göre Mesih'in asıl önemi doğumunun, ölümünün ve dirilişinin insanlığın kurtuluşu için olmasıdır. Mesih'in örnek yaşamı elbette önemlidir, ama ikinci sırada gelir.

³⁵ Parantezler çevirmen tarafından eklenmiştir.

zamanda herkese hizmet etmeyi, herkesin çıkarını korumayı amaçlar. Ne yazık ki, bu türden bir yaşam günümüzde gözlenmiyor. Çünkü böyle bir yaşam ne vaaz edilmekte ne de arzulanmaktadır. Gerçekte taşıdığımız ad hakkında tamamen cahiliz ve neden Hristiyan olduğumuzu ya da neden bu adı taşıdığımızı bilmiyoruz. Artık bilmeliyiz ki, Mesih bize kendi adını vermiştir; bunun nedeni aramızda olmaması değil, aksine tam ortamında yaşamasıdır. O'na güvenmemizin anlamı birbirimiz için "Mesih" olmamız ve komşularımıza tıpkı Mesih'in bize davrandığı gibi davranmamızdır. Ancak çağımızda insani öğretiler sazi ele alarak iman yaşamının erdemler ve ödüller peşinde koşmaktan ibaret olduğunu öğretmektedir. Sonuçta Mesih, Musa'dan bile daha katı bir angaryacı gibi görülmeye başlanmıştır.

Bakire Meryem mükemmel bir iman örneği olarak durmaktadır.³⁶ Luka 2:22'de Mu-

---

³⁶ Bazıları Luther'in Meryem'e bu kadar değer vermesine şaşmaktadır; ne var ki, Luther Melek Cebrael'in Allah'ın Oğlu'nu doğuracağını ilan ettiğinde Meryem'in verdiği tepkide harika bir iman örneği görmektedir: "Ben Rab'bin kuluyum. Bana dediğin

sa'nın Yasası'na boyun eğerek bütün kadınlar gibi arınma geleneğine uyduğu yazmaktadır. Meryem'in bu geleneğe tabi olmadığına ve arınmaya ihtiyaç duymadığına dikkat edin. Fakat Meryem, tıpkı diğer kadınlar gibi davranarak seve seve Yasa'nın boyunduruğu altına girdi. Öyle ki, kimseyi gücendirmesin ve bir skandala neden olmasın. Bu eylemiyle aklanmadı, ama hali hazırda aklanmış biri olarak isteyerek ve özgürce bu eylemi ortaya koydu. Yaptığımız işler konusunda nasıl düşüneceğimizi gösteren bir modeldir bu. İşleri aklanmak için yapmıyoruz, çünkü zaten imanla aklandık. Bunun yerine, her şeyi başkalarının iyiliği için özgürce ve sevinçle yapıyoruz.

Aziz Pavlus da öğrencisi Timoteos'u sünnet ettirmişti; aklanmak için gerekli olduğundan değil, ama Mesih'e güvenmekle kazanılan özgürlüğü henüz kavramamış olan imanı zayıf Yahudiler'i gücendirmemek için bunu yapmıştı. Ne var ki, imanın sağladığı özgürlüğü hor görüp aklanma şartı olarak

---

gibi olsun.” (Luka 1:38). “Meryem'in Hamt İlahisi'nin yorumu, 1521” adlı eseri “Hristiyan'ın Özgürlüğü”nden kısa süre sonra tamamlanmıştır. [Bkz. *WA* 7:538-604; *LW* 21:297-358.]

sünnette ısrar ettikleri zaman, Pavlus onlara direndi ve Titus'un sünnet olmasına izin vermedi (Galatyalılar 2:3). İmanda zayıf olanların gücenmesini ya da tökezlemesini istemediği için onların uygulamalarına bir süreliğine teslim oldu. Ancak Elçi, kendilerini aklamak için inatla işlere tutunanlar karşısında imanın özgürlüğünden ödün de vermek istemiyordu. Böylece orta bir yol seçerek bir süre için zayıfları esirgerken her zaman işlere güvenenlere karşı durdu. Bu yolu benimserken hedefi herkesin imandan doğan özgürlüğe kavuşmasıydı. Bu tutum izlememiz için iyi bir örnek teşkil etmektedir. İmanı zayıf olanları kabul etmeli ve imanlarını beslemeliyiz (Romalıları 14:1), ama katı bir biçimde işlerde inat edenlere cesaretle karşı durmalıyız. Bu konuya daha sonra devam edeceğiz.

Ayrıca Matta 17:24'te yetkililerin öğrencilerden vergi almak istedikleri zaman Mesih'in sergilediği örnek vardır. Bu pasajda İsa, Petrus'a kral oğullarının kraliyete vergi verip vermeyeceğini sormaktadır. Petrus, kral oğullarının böyle bir vergi ödemekten muaf olduğunu doğrular, ama dikkat eder-seniz Mesih gene de ona göle gitmesini

buyurur ve şöyle der: “Ama vergi toplayanları gücendirmeyelim. Göle gidip oltanı at. Tuttuğun ilk balığı çıkar, onun ağzını aç, dört dirhemlik bir akçe bulacaksın. Parayı al, ikimizin vergisi olarak onlara ver.” Bu öykü vurgulamaya çalıştığımız noktayı harika bir şekilde tasvir etmektedir. Mesih kendisini ve kendisine ait olanları kralın oğulları olarak tanımlar; hiçbir şeye ihtiyaçları yoktur. Ancak yine de özgürce boyun eğer ve vergiyi öder. Açıktır ki, Mesih’in kurtulmak için bunu yapmaya ihtiyacı yoktu. Aynı şekilde Mesih’in izleyicileri de yaptıkları işlerle aklanmadılar. Aksine, işler aklanmanın ardından gelir, başkalarına hizmet etme ve iyi örnekler teşkil etme amacıyla özgürce yapılırlar.

Pavlus’un Romalılar 13:1-7 ve Titus 3:1’deki öğüt ve buyrukları bu konuya ilişkindir. Hristiyanlar’ın yönetime bağlı olmalarını ve iyi işler yapmaya hazır bulunmalarını öğütler; bunu kurtuluşları için değil, Ruh’un özgürlüğüyle yetkililere ve diğer herkese sevgiyle itaat ederek hizmet etmeleri için söyler. Dini kurumların³⁷, manas-

---

³⁷ Birebir anlamı “kolejler”.

tırların ve rahiplerin işleri benzer biçimde ele alınmalıdır. Herkes hayatındaki mesleğin ya da konumun gerektirdiği işi aklanmak amacıyla değil, ancak bedenini denetlemek ve diğerlerine örnek olmak adına yapmalıdır. Elbette bu işler aynı zamanda irademizi sevgiyle diğerlerinin ihtiyaçlarına adanmak için yapılır. İşlere sahte bir güven gelişmemesi için çok dikkatli olunmalıdır. İşler insanı aklamaz ya da kurtuluşu hak etmez. Tekrar tekrar söylediğim gibi, bu sadece imanın sonucudur.

Bu bilgiyle donanmış herhangi bir kişi kolayca ve tehlikesiz biçimde papaların, episkoposların, manastırların, kiliselerin, prenslerin ve hakimlerin sayısız kuralları ve yasaları arasından doğru yolu bulabilir. Bazı akılsız önderler “kilisenin ilkeleri” adını verdikleri bu zorunlu işlerin kurtuluş ve aklanma için gerekli olduğunda ısrar ederler. Ama bu saçmalıktan başka bir şey değildir. Özgür bir Hristiyan ise şöyle diyecektir: “Oruç tutacağım, dua edeceğim ve bütün bu kuralları yerine getireceğim, ama aklanmak ya da kurtuluşumu elde etmek için değil. Bunu yapmamın nedeni papaya, rahibe, topluluğa, hakime ve komşuya saygı

göstermenin yanı sıra diğerlerinin izleyeceği iyi bir örnek bırakmaktır. Nasıl ki, Mesih Yasa'ya tabi olmadığı halde Yasa altında doğduysa ve benim uğruma acı çektiyse, ben de her durumda sıkıntıya katlanacağım.” Zorbalar şiddete ve adaletsizliğe başvursa bile, Allah karşıtlığı olmadıkça bunun bana zararı olmaz.³⁸

Söylenenler ışığında, artık herkes işler ve yasalar hakkında doğru hüküm verebilecek bilgiye sahiptir. Ayrıca akılsız ve kör kilise önderleri ile iyi ve gerçek önderler arasında ayırım yapabilirler. Özellikle bedeni denetlemek ya da komşuya hizmet etmek için

---

³⁸ Bu cümleden anlaşıldığı üzere, Luther siyasi bir devrimci değildi. Bir zorbanın adaletsiz yönetiminden daha çok anarşiden korkan muhafazakâr bir reformcuydu; ne var ki devletin sınırları vardır. Eğer devlet ruhsal meseleler hakkında hüküm vermeye kalkarsa, direnç gösterilmelidir. Örneğin “Geçici Yönetimler: Ne dereceye kadar itaat edilmeli, 1523” adlı bilimsel tezinde eğer bir prens Yeni Antlaşma kopyalarının toplatılmasını emrederse, “kurtuluşu yitirme korkusuyla” ona direnilmesi gerektiğini söyler [*WA* 11:266-67; *LW* 45:111-12]. Luther prenslere dalkavukluk yapan bir tip değildi. Çıkardıkları keyfi kuralları ve müsrif yaşam tarzlarını her zaman eleştirirdi.

yapılmayan herhangi bir iş iyi ya da Hristiyanca değildir. Sonuç olarak, korkarım ki günümüzde dini kurumların, manastırların ve kilise oluşumlarının çok azı gerçek anlamda Hristiyan'dır. Bu yargı belli başlı azizlerin günlerinde tutulan özel oruçlar ve dualar için de geçerlidir. Tekrarlamak gerekirse, işler aracılığıyla günahlarımızın temizleneceğine ve kurtuluşa erişeceğimize inanarak bütün bu şeylerde yalnızca kendi çıkarımızı aradığımızdan korkuyorum. Bu yaklaşım Hristiyan özgürlüğünü yok eder. Bu düşünce biçimi Hristiyan inancını ve imana eşlik eden bereketli özgürlüğü bilmemekten kaynaklanır.

Ne yazık ki, Hristiyan özgürlüğü konusundaki cehalet ve baskı birçok kör kilise önderi tarafından cesaretlendirilmektedir. Bu adamlar halkı rahatsız ederler, işleri överek insanları bunları uygulamaya yönlendirirler ve kilise afları³⁹ dağıtarak bunların önemini abartırlar. Ne var ki, asla imanı öğretmezler. O zaman okuyucuyu uyarıyoruz: eğer

---

³⁹ Burada 1517'deki Luther Reformu'nu ateşleyen tartışmanın "Hristiyan'ın Özgürlüğü"nde ilk kez bahsi geçmektedir.

dua etmek, oruç tutmak ya da kiliseye bağış yapmak niyetindeyseniz, bunu geçici ya da kalıcı bir ödül elde etmek için yapmamanızı tavsiye ederim. Böyle yapmak her şeyinizi borçlu olduğunuz imanınızı sakatlar. Tek kaygınız, ister işlerinizle isterse sıkıntılarınızla terbiye edilsin, imanınızın gelişmesi⁴⁰ olmalıdır. Armağanlarınıza gelince, onları özgürce ve çıkar düşüncesi olmadan dağıtın. Amaç başkalarının sizden ve iyiliğinizden yararlanmasını sağlamaktır. Bu şekilde gerçek anlamda iyi ve Hristiyan olursunuz. Bedeni denetlemek için yapılanlardan başka iyi işlerin size ne yararı olabilir? Allah'ın, aracılığıyla size her şeyi verdiği imanınız yeterlidir.

Bu öğretiyi Allah'tan aldığımız iyi şeylerin birinden diğerine akması ve ortak kullanılması gerektiğini söyler. Herkes komşusunu "giyinmeli", yani kendisini komşusunun yerine koymalı ve ona göre davranmalıdır. Mesih'ten kaynaklanan iyilikler içimize akar. Mesih bizi "giyindi", bizim yerimize geçti ve bize ona göre davrandı. Mesih'ten aldığımız iyilik bizden çıkıp muhtaç olanla-

---

⁴⁰ Latincesi *augeatur*.

ra akar. Sonuçta, Allah'ın önüne imanımı ve doğruluğumu koymalıyım, öyle ki komşumun günahları için aracılık etsinler. Bu günahları sanki benimmiş gibi düşünürüm ve komşuma bu düşünceyle hizmet ederim. Mesih'in benim için yaptığı şey tam olarak budur. Bu Hristiyan yaşamının gerçeği, içten sevgisi ve kuralıdır. Böylece gerçek ve içten imanın olduğu yerde sevgi de gerçek ve içten olacaktır. Pavlus'un 1.Korintliler 13:5'te ifade ettiği gibi, sevgi "kendi çıkarını aramaz."

Özetlersek, biz Hristiyanlar kendimiz için değil, Mesih ve komşularımız için yaşarız. Aksi takdirde Hristiyan değiliz. Hristiyanlar olarak iman yoluyla Mesih'te, sevgi yoluyla komşularımızda yaşarız. İman yoluyla kendimizin ötesine Allah'a yükseliriz. Benzer şekilde, sevgi yoluyla komşumuza hizmet etmek için aşağılara ineriz.⁴¹ Hristiyanlar olarak biz her zaman Allah'ta ve Allah'ın

---

⁴¹ Bu ifade tenezzül etmek olarak görülmemelidir. Esasen Mesih'in beden alması yeryüzünde sürdürülecek hayatın modelidir. Hristiyanlar kendilerini dünyasal hayatın "üzerinde" görmezler. Bunun yerine, yaptıkları etkinlikler dünyasal yaşamın üzerindedir.

sevgisinde kalırız. Mesih Yuhanna 1:51’de şöyle der: “Size doğrusunu söyleyeyim, göğün açıldığını, Allah meleklerinin İnsanoğlu üzerinde yükselip indiklerini göreceksiniz.”

Özgürlük konusuna yeterince değindik. Şimdi görülebildiği gibi, tüm günahlarımızdan, yasalardan ve buyruklardan bizi özgürleştiren ruhsal ve gerçek bir özgürlükten söz ediyoruz. Pavlus 1.Timoteos 1:9’da şöyle der: “Çünkü biliyoruz ki, Yasa doğrular için değil...” Bu özgürlük, diğer tüm özgürlük biçimlerinin üzerindedir. Diğer özgürlük türleri insanın dışındadır. Bu iki özgürlük çeşidi arasındaki fark, cennet ve dünya arasındaki farktan başkası değildir. Geleceği anlamak ve ona tutunmak için Mesih bu özgürlüğü bize nasip etsin. Amin.

Son Bir Açıklama

Son olarak, olabildiğince açık bir biçimde ifade ettiğimiz bu konuyu anlamakta zorlananlar için son bir söz söyleyelim. Esasen, bu ilave açıklamayı anlayıp anlamayacakları bile tartışılabilir. İman özgürlüğü hakkında konuştuğumuzu işiten ve bunu anında kendi dünyasal özelemlerinin ve arzularının peşinden gitmek için bir fırsat haline getiren pek çok insan var. Artık her şeyin serbest olduğuna inanırlar. Dinsel törenleri, gelenekleri ve insani kuralları küçümseyerek özgür olduklarını sergilemeye çalışırlar. Bu tür kişilerin Hristiyan kimlikleri sanki sadece belirli günlerde oruç tutmamaya ve et yememeye ya da geleneksel dualardan kaçınmaya bağlıdır. Burunları havadadır ve dini düzenlemelerle alay ederler, ancak sonunda Hristiyan imanına özgü diğer her şeyi yitirmeye başlarlar. Karşıt uçta ise sanki belirli günlerde oruç tutarlarsa, et yemekten kaçınırlarsa ve belli dualar ederlerse kurtulabilirlermiş gibi, kurtuluşları için bütünüyle dinsel törenlere güvenen kişiler vardır. Böyleleri kilisenin ve kilise babala-

rının kaideleriyle övünürler, fakat imanımızın özünde bulunan konuları anlamazlar. Her iki tarafın da hatalı olduğu açıktır, çünkü kurtuluş için gereken önemli şeyleri ihmal ederken ikincil ve önemsiz meseleler hakkında gürültü koparırlar.

Bize yukarıda açıkladığımız iki pozisyonun ortasındaki yolu tutmamızı öğütleyen Elçi Pavlus'un öğretisi ne kadar güzeldir. Romalılar 14:3'te Pavlus, iki pozisyonu da suçlar: "Her şeyi yiyen, yemeyeni hor görmesin. Her şeyi yemeyen, yiyeni yargılamasın." Pavlus, bu pasajda belli başlı dinsel törenleri ihmal edenleri ya da küçük görenleri kınar ve bunları hor görmemek gerektiğini öğretir. Bu tür insanlar sözüm ona bilgilerinden ötürü gurura kapılırlar. Ancak Pavlus dini ibadetleri savunanların da diğer grubu yargılamaması gerektiğini söyler. Eninde sonunda her iki taraf da topluluğu bina eden sevgiyi ihmal eder. Halbuki Kutusal Yazılar'a kulak vererek Allah'ımız RAB'bin bize buyurdıklarına uymaya özen göstermeli ve onlardan sağa sola sapmamalıyız (Yasa'nın Tekrarı 5:32; 28:14). Çünkü Rab'bin kuralları doğrudur, yüreği sevindirir (Mezmun 19:8). Hatırlanmalıdır ki, biz-

ler işlere ya da dinsel törenlere tutunduğumuz için aklanmıyoruz. Ama bunları ihmal ettiğimiz ya da küçük gördüğümüz için aklanmış sayılmayacağımız da doğrudur.

Mesih'e iman etmek bizi işlerin kendisinden değil, işlerin aklanmamızı sağladığını öğreten saçma görüşten özgürleştirir. İman vicdanlarımızı kurtarır, yönlendirir ve korur, öyle ki doğruluğumuzun işlerimizden kaynaklanmadığını biliriz. Bunu bilmek işlerden kaçınmamız gerektiği anlamına gelmez. Örneğin bedenlerimiz yemek, içmek ve destekleyici diğer işler olmadan var olamaz; ne var ki, aklanmamız bu bedensel etkinliklerde değil, imanımızda yatar. Ancak bu, beden işlerinin ihmal edilmesi ya da hor görülmesi anlamına gelmez. Bu dünyada bedensel yaşamın ihtiyaçlarına bağımlıyız, ama bunlarla aklanmıyoruz. Mesih İsa, "Benim krallığım bu dünyadan değildir" (Yuhanna 18:36) demiştir. "Benim krallığım bu dünyada değildir" demiştir. 2.Korintliler 10:3'te Pavlus ise şöyle yazar: "Olağan insanlar gibi yaşıyorsak da, insansal güce dayanarak savaşmıyoruz." Ve Galatyalılar 2:20'de şöyle der: "Şimdi bedende sürdürdüğüm yaşamı, beni seven ve

benim için kendini feda eden Allah Oğlu'na imanla sürdürüyorum.” Bu nedenle çoğu zaman gündelik alışkanlıklarımızın parçası olan işleri hayatın gereksinimlerini karşılamak ve bedenlerimize bakmak için yaparız. Bu işlerle aklanmayız, ancak bizi aklayan şey Allah Oğlu'na iman etmektir.

Bu bilginin ışığında Hristiyan'ın görevi bu iki insan tipi arasında orta bir yol tutmaktır. Bir yanda katı ve dik başlı dinsel tören savunucularına karşı direnilmelidir. Bu kişiler özgürlük hakkındaki gerçeği işitmek istemeyen sağır kobralar gibidirler (Mezmur 58:4). İmansızlıklarından ötürü, aklanma yolu olarak inatla kendi dinsel törenlerinde diretirler ve iyi olanı yapmayı öğrenmeye gönülsüz olan Yahudiler'i⁴² andırırlar. Bu tür insanlara karşı durulmalıdır. Aslında cesur ve şok edici bir üslupla söylediklerinin tam tersi yapılmalıdır, öyle ki Allah'a karşıt olan görüşleri daha çok insanı yanlışa sürüklemesin. Onların önünde et yenmeli, oruç bozulmalı ve imanın verdiği özgürlük

---

⁴² Burada Kutsal Yasa'yla ilgili kaygılarından ötürü Yasa'nın asıl ruhunu ıskalayan Ferisi mezhebinden Yahudiler'e gönderme yapılmaktadır.

ruhıyla en büyük günah saydıkları şeyler yapılmalıdır. Onlar için şöyle dememiz gerekir: “Bırakın onları; onlar körlerin kör kılavuzlarıdır” (Matta 15:14). Bu ilke uyarınca Pavlus, bazı önderlerin sünneti zorunlu tutması nedeniyle tam aksine Titus’u sünnet ettirmemiştir. Mesih de aynı şekilde bir Şabat Günü başakları koparıp yemeye başlayan öğrencilerini savunmuştur (Matta 12:1-8). Bu konuda başka birçok örnek verilebilir.

Diğer yanda ise düşüncesiz ve cahil kişiler bulunur. Bunlar Pavlus’un zayıf imanlı olarak tanımladığı kişilerdir. İsteseler bile imanla gelen özgürlüğün anlamını kavrayamazlar (Romalılar 14:1). Gücendirmek için dikkatli olmamız gerekenler işte bunlardır. İmanda daha yetkin bir duruma gelecekleri zamana dek zayıflıklarına uyum göstermeliyiz. Böyle davranmalarının tek nedeni imanlarının zayıf oluşudur. Bu yüzden onları üzmemek adına gerekli gördükleri oruçlara ve diğer dinsel törenlere riayet edilmelidir. Böylece zarar vermeyi değil, ama hizmet etmeyi amaçlayan sevgi buyruğunu yerine getirmiş oluruz. Ne de olsa, zayıf oldukları için onları suçlayamayız.

Onları tutsak etmek için gelenekleri kullananlar kilise önderleridir. Bu dinsel törenler halkın sırtını dövmek için kullanılan bir sopa haline getirilmiştir. Aslında iman ve özgürlük hakkındaki öğreti halkı kilise önderlerinden salıvermek için kullanılmalıydı. Pavlus Romalılar 14:21’de şunu öğretir: “Et yememen, şarap içmemen, kardeşinin sürçmesine yol açacak bir şey yapmaman iyidir.” Yine Romalılar 14:14’te şöyle der: “Rab İsa’ya ait biri olarak kesinlikle biliyorum ki, hiçbir şey kendiliğinden murdar değildir. Ama bir şeyi murdar sayan için o şey murdardır.”

Buna göre, gelenekçiliği bu şekilde öğretilere cesaretle direnmeliyiz. Benzer şekilde, çıkardıkları kurallar ve buyruklarla Allah halkını yoldan çıkaran papaları şiddetle eleştirmeliyiz. Aynı zamanda, bu zorbalar ve neden oldukları çarpıklıklar tarafından tutsak alınmış ürkek kalabalıklara özgür olacakları zamana dek sabırlı davranmalıyız. Böylece bu kurtlarla hiç yılmadan savaşmalısınız, ama her zaman aklınızda tutun ki, verdiğimiz savaş koyunlara karşı değil, koyunlar içindir. Bir yandan yasalara ve yasa koyuculara karşı koyarken, diğer

yandan zayıf olanların gücenmemesi için bunlara riayet etmeye özen gösterirseniz, bu savaş gerçekleşecektir. İmanı zayıf kişiler bu zorbalığın doğasını ve özgürlüğün anlamını görene kadar bu tutum sürmelidir. Eğer özgürlüğünüzü pratik bakımdan yaşamayı arzu ediyorsanız, Pavlus'un Romalılar 14:22'de belirttiği gibi bunu özel hayatınızda yapmalısınız: "Bu konulardaki inancını Allah'ın önünde kendine sakla." Ancak bu özgürlüğü zayıfları gücendirecek bir biçimde kullanmamaya dikkat edin; ne var ki, zorbaların ve diğer dik başlı kişilerin önünde özgürlüğünüzü kullanmakta kararlı ve tutarlı olun. Bu insanların Allah'tan uzak olduklarını, koydukları kuralların ve yasaların aklanma sağlamadığını ve yasa koyma yetkisine sahip olmadıklarını bilmeleri gerekir.

Bu hayatta dinsel törenler ve işler olmadan yaşayamayacağımızı biliyoruz. Gençlerimiz kolayca heyecanlanıyor ve tecrübesizler; bu yüzden zaptedilmeleri ve zarardan korunmaları icap eder. Ayrıca hepimizin bu tür çabalar yoluyla bedenlerimizi denetim altında tutmamız gerekir. Mesih'in hizmetkârının hikmetli, ileri görüşlü ve sadık olması

gerektiği açıktır. Bu konularda vicdanı ve imanını gcendirmemeye dikkat ederek Hristiyanlar'ı yönlendirmeleri ve onlara öğretmeleri gerekir. Pavlus'un İbraniler 12:15'te⁴³ uyardığı gibi dikkatli olmaları gerekir, öyle ki "kimse Allah'ın lütfundan yoksun kalmasın. İçinizde sizi rahatsız edecek ve birçoklarını zehirleyecek acı bir kök filizlenmesin." Diğer bir deyişle, insanların imanlarını kaybetmemesi ve işlerle aklanma öğretisini kabul etmemesi için önderlerin dikkatli olması gerekir. Zira iman her zaman öğretilmesi şart olan bir konudur. Aksi halde işler hakkındaki sahte öğretiler galip gelecek ve birçokları zehirlenecektir. Papaların tehlikeli, tanrısız ve ruhları yok eden gelenekleri ile ilahiyatçıların fikirleri sonucunda gerçekleşen şey tam olarak budur. Bu tuzaklar sayısız ruhu yakaladı ve onları cehenneme sürükledi. Burada Mesih Karşıtı'nın (İsa Mesih'e karşı koyan kimse) işlerini açıkça görebiliyoruz.

---

⁴³ Luther İbraniler Mektubu'nun Pavlus tarafından yazıldığını varsayar. Ancak günümüzün Kutsal Kitap uzmanları bu görüşü paylaşmazlar.

Özetle, nasıl ki servet yoksulluğun, faaliyetlerde karşılıklı anlayış dürüstlüğü, onur alçakgönüllülüğün, şöenler ve ziyafetler ölçülü olmanın ve zevkler paklığın imtihanıysa, dinsel törenler de imanla aklanmanın imtihanıdır. Süleyman, Özdeyişler 6:27’de “İnsan koynuna ateş alır da, Giysisi yanmaz mı?” diye soruyor. Yine de bu dünyada servet, iş, onur, şöenler ve ziyafetler ile zevklerin ortasında yaşamak zorunda olduğumuzu biliyoruz. Aynı şekilde dinsel törenler ve bunlara eşlik eden tehlikelerle de karşı karşıya geliyoruz. Örneğin, erkek bebeklerin korunmak için genç kadınların şefkatine ve ilgisine ihtiyaçları vardır; ne var ki, büyüdükları zaman kurtuluşları genç kadınlar yüzünden tehlikeye düşebilir. Benzer biçimde, tecrübesiz ve heyecanlı gençler yozlaşmaktan korunmak için yasaların ve görevlerin demir parmaklıklarıyla sınırlanmalı ve terbiye edilmelidir. Diğer taraftan, yasaları ve kuralları⁴⁴ tutarak aklanacaklarını düşünmek onlar için her zaman ölümden farksız olacaktır. Yapılacak en iyi şey, bu yasalar ve kurallar sayesinde kötülük yapmalarının engelleneceğini onlara öğret-

---

⁴⁴ Latincesi *ceremonia*.

mek ve imanın sağladığı aklanmayı anlayana dek onlara zaman vermektir. Fakat bu kuralları izleyerek aklanmayacaklarını ya da erdemli hale gelmeyeceklerini bilmeleri şarttır. Ancak düşüncesizlikleri sınırlanmadıkça imanın sağladığı aklanmayla ilgili öğretisi kalıcı olmayacaktır.

Böylece Hristiyanlar'ın hayatında dinsel törenlerin yeri, bir mimar ya da zanaatkâr için bir modelin ya da planın yeri ne ise o olmalıdır. Zira bunlar kalıcı yapıların kendisi değildir, ancak bunlar olmadan bir şey inşa etmek mümkün olmaz. Yapılar tamamlandığı zaman, planlar bir kenara koyulur. Amacımız planları hor görmek değildir. Esasen planlar proje için hayati önemdedir. Hor gördüğümüz şey bunlarla ilgili hatalı görüşlerdir, çünkü herkes planların gerçek ve kalıcı yapılar olmadığını bilir.

Hayatında olabildiğine pahalı, dikkatli ve titiz bir biçimde plan hazırlıkları yapmaya önem veren, fakat binanın kendisini bir kez olsun düşünmeyen son derece akılsız bir adam hayal edin. Yalnızca planlarla ve modellerle tatmin olan (hatta övünen) biri hakkında insanlar ne düşünür? Böyle birinin

akıl sağlığından Şüphe edilmez mi ya da birçokları kabiliyetinin boŐa harcandığını düşünmez mi? Aynı Şekilde biz de dinsel törenleri ve işleri hor görmüyoruz. Onlara büyük sayđı duyuyoruz. Ama işlere verilen sahte değer hor görüyoruz, çünkü birçokları gerçek doğruluğun kaynağının işler olduğunu düşünerek tuzağa düşmektedir. Tüm hayatlarını gayretle iş yapmakla geçiren, ama hedeflerine asla ulaŐmayan ikiyüzlülerin başına gelen budur. Pavlus bu tür insanları “her zaman öğrenen, ama gerçeğin bilgisine bir türlü erişemeyen” kişiler olarak tanımlar (2.Timoteos 3:7). İnşa etmek isterler ve hatta bunun için planlar yaparlar, ama asla binanın kendisine ulaŐamazlar. Allah yolundaymış gibi görünürler, ama bu yolun gerçek gücünü tadamazlar (2.Timoteos 3:5). Yine de gayretlerinden memnundurlar, hatta onlarınkine benzeyen Őatafatlı işler göremediklerinde baŐkalarını yargırlar. Allah’ın armağanlarını suistimal ederler ve boş yere kullanırlar. Eğer bu kişiler imanla dolu olsalardı, hem kendilerinin hem de diğerlerinin kurtuluşu ağısından büyük işler baŐarabilirlerdi.

İnsan doğası ve doğal mantık denilen düşünüş batıl inançlara eğilimlidir. Bu nedenle yasalar ve işler emredildiği zaman, doğruluğa mutlaka bunlar yoluyla erişilir gibi bir anlam çıkarılmaktadır. Ayrıca bu görüş dünyasal yasa koyucuların uygulamalarıyla onaylandığı için, işlere köle olmaktan kurtulmaları ve iman özgürlüğünü kavramaları olanaksızdır. Bu yüzden Allah'ın bizleri *theodidacti*, yani Allah tarafından öğretilenler (Yuhanna 6:45) haline getirmesi için dua etmemiz gerekiyor. Böylece Allah, tıpkı vaat ettiği gibi yasalarını yüreklerimize yazacaktır. Aksi halde bizim için hiç umut yoktur. Yalnızca Allah, yüreklerimize kendi saklı bilgeliğini öğretebilir (1.Korintliler 2:7). İnsan doğası ise bu saklı bilgeliği ancak mahkûm eder ve onu sapkın sayar. Allah'ın saklı bilgeliğinden gücenir ve onu akılsızlık olarak değerlendirir. Kutsal Yazılar'daki elçilerin ve peygamberlerin başına gelen mahkûmiyet budur. Benzer bir durum tanrısız ve kör papalar ile onların yordakçıları yüzünden benim ve benim gibi düşünenlerin başına da gelmektedir. Allah bize lütfetsin, bolluk versin, yüzünün ışığı üzerimize parlansın. Öyle ki, yeryüzünde yolu,

bütün uluslar arasında kurtarıcı gücü bilinsin. Halklar O'na şükretsin.⁴⁵ Amin.

---

⁴⁵ Kutsama duasının sonu Mezmur 67:1-2'den esinlenmiştir.

Kısaltmalar

LW – *Luther's Works – American Edition*.
55 vols.

Philadelphia: Fortress; St. Louis:
Concordia, 1955-1986

WA – Luther, Martin. *D. Martin Luthers Werke: Kritische Gesamtausgabe. [Schriften]*. 65 vols. Weimar: H. Böhlaus Nachfolger, 1883-1993.